INFOKLUB

DIGITÁLIS NAGYSZÜLŐK

OKTATÓ KIADVÁNY

GINOP-3.3.3-17-2019-00126
„Digitális nagyszülők”

Nemes Zsolt

GYŐR - 2019

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Regionális Fejlesztési Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kiadó
Deák Ferenc Közgazdasági Szakközépiskoláért Alapítvány

Felelős kiadó
Kovácsné Zimborás Ágnes
elnök

Készült a GINOP-3.3.3-17 kódszámú, „*Online kormányzati, közigazgatási és e-egészségügyi szolgáltatások terjedésének és a digitális jólét megteremtésének elősegítése országos, illetve helyi civil és szakmai szervezetek támogatásával*" című pályázat nyertes projektje keretében. A projekt címe: „Digitális nagyszülők", azonosítószáma: GINOP-3.3.3-17-2019-00126

Előszó

Kedves Olvasó!

A kiadvány a „nagyszülők” és az „unokák” közötti, a digitális világ használatában jelentkező szakadék csökkentése érdekében készült, amely gyakorlati példákon keresztül mutatja be az érdeklődőknek a különböző digitális eszközök és felhasználói programok, alkalmazások használatát, a kommunikáció és az internet kapcsolatát. A fejezetek önállóan is alkalmasak az általános, a felhasználó számára alapvető ismeretek megszerzésére, de javasolt a tervezett foglalkozásokon való részvétel, a közös beszélgetés, problémafelvetés, megoldáskeresés. Célunk, hogy a digitális eszközök használata, az azokon keresztül történő kommunikáció, ismeretszerzés az idősebb generációk számára is járható út legyen. Az érdeklődés felkeltésével, az önálló további tanulás képességének elsajátíttatásával hozzá szeretnénk járuluni ahhoz, hogy a nyugdíjas korúak is aktív használói legyenek a 21. század infokommunikációs technikai lehetőségeinek.

Tartalom

Előszó 3
I. A digitális világról általában 10
Analógiák, azonosságok - különbözőségek 10
Írógép – billentyűzet 10
A fényképezés 11
Mozi 11
Zene 12
II. Ismerkedés az eszközökkel 13
Asztali számítógép 13
Laptop (notebook) 14
Táblagép (tablet) 14
Okostelefon 15
E-book olvasó 15
Hálózati eszközök 16
Vezetékes hálózat 16
Router 16
Okosotthon eszközök 16
Okostévé 17
Hálózatbővítő eszközök 17
Acces Point 17
III. Alkalmazások, programok 18
Hasznos alkalmazások 19
Jegyzettömb 19
WordPad 20
Paint 20
Windows Intéző/Fájlkezelő 20
IV. Az Internet 22
Internetböngészés 22
Böngészőprogramok: 22
Az internetkapcsolat fizikai feltételei 24
Elektronikus levelezés - E-mail 25
Chat - azonnali üzenetküldő szolgáltatások 26
V. Hírportálok, enciklopédiák, lexikonok, keresések, navigáció 28
Online világ 28

Keresés az interneten *(A „Gugli a te barátod”.)* 30
Wikipédia 31
Navigare necesse est 33
GPS 33
Navigáció 33

VI. Közösségi média, közösségi oldalak 34
Facebook, Twitter, Instagram 34
Chat, Messenger, Skype, Hangouts hang- és videóhívások 37

Facebook Messenger 37
WhatsApp 37
Viber 37

VII. E-közigazgatás 38
Ügyfélkapu 38
Általános Nyomtatvány-kitöltő Keretprogram 39

VIII. E-egészségügy 41
E-beteg 41
Egészség és internet 41
Mit nyújt az EESZT? 42

Önrendelkezés 42
Ellátások 43
Beutalók 43
Eprofil 43
Receptek 43
Nyilvános kódtörzsek 43
Smart Health – egészségügyi okos eszközök 45

IX. Online vásárlás, E-kereskedelem 46
A vásárlás leegyszerűsítése 46
Vásárlás előtti tanácsok: 46
Elállás a vásárlástól 48
Vásárlás az Európai Unión kívüli országból 50
Vám és ÁFA 50
Speciális szabályok 50

X. Online álláskeresés 51
Munkakeresés támogatása 51
Álláskereső oldalak 52

XI. Lakossági, szociális pályázatok, ...53
Széchenyi 2020 53
Általános pályázatfigyelő oldalak: 54
Néhány aktuális, szociális jellegű pályázat 54
Erzsébet program – üdülési pályázat nyugdíjasoknak 55

XII. Médiafogyasztási lehetőségek 56
Digitális média 56
Videó megosztó oldalak 56
Online televíziós tartalmak 57
Sorozatok 58
Internetes rádiók 58
Zene streamelők 59
Érdeklődési kör, hobbi (pl. közösségi oldalak, szakmai közösségek) 59
Főző oldalak 60
Társkeresés (randi oldalak, chatszobák); 60

Mellékletek 61
Ajánlott WEB-oldalak jegyzéke 61
Digitális ügyintézés, E Magyarország 61
Pályázati honlapok 61
Lakossági pályázatok 61
Álláskeresés: 61
E-kereskedelem 61
Játék Shop 62
Hasznos oldalak, Technikai megoldások: 62
Mobilszolgáltatók: 62
Ingyenes szoftver linkek 62

ORIGO Szoftverbázis 62
PRIM online 62
Letöltőközpont.hu 62

Játékoldalak 63

Gyerekjátékok Online 63
Startlapjátékok.hu 63
Játékstart.com 63

Digitális nagyszülők
(Foglakozások – fejezetek - tematika)

I. A digitális világról általában

Analógiák, azonosságok – különbözőségek

Analóg és digitális eszközök

Írógép-szövegszerkesztés

Filmes és digitális fényképezőgépek

Mozi – Otthoni filmnézés – offline – online

Zenehallgatás - hanglemez, magnó, CD, MP3...

II. Ismerkedés az eszközökkel

Személyi számítógép (asztali számítógép, laptop)

Tablet, Okostelefon

E-book olvasó

Eszközök ki-be kapcsolása

Hálózati eszközök, vezetékes hálózat, Wi-Fi, Router

Okosotthon eszközök, Okostévé

Hálózatbővítő eszközök

III. Alkalmazások, programok, Internet

Alkalmazások típusai, céljuk

Alkalmazások megnyitása

(számológép, jegyzetek, wordpad, intéző, óra, ébresztő, kamera)

személyi számítógépen, tablet/okostelefon eszközön

IV. Internet, E-mail, chat

Az **internet** fogalma

információ keresés

kapcsolattartás

az internetre való csatlakozás módjai

vezetékes internet, vezeték nélküli internet (wifi)

mobil internet, internet stick-ek

E-mail: elektronikus levél írása

címzett, feladó, tárgy, CC, BCC

fájl, melléklet csatolása e-mailben, csatolmány megnyitása

Nevezetes könyvtárak:

beérkezett levél, elküldöttlevél, piszkozat, spam, kuka

válaszlevél, válasz mindenkinek, válasz listára küldött levél

általános illemszabályok - netikett
emotikonok, smiley és társai

V. Hírportálok, enciklopédiák, online térképek

Online világ, hírfogyasztás, médiahasználati szokások
Keresés az interneten (Google search)
Wikipédia, online enciklopédiák
Navigáció, Waze, Google Maps)

VI. Közösségi média

Fogalmak: közösségi oldalak, közösségi terek, blogok, mikroblogok
videó-, kép- és zenemegosztó portálok, internetes fórumok
podcastok, wikik, link adatbázisok, hírgyűjtő oldalak
Távol élő családtagokkal, ismerősökkel való kapcsolattartás lehetősége
Chat, Facebook, Messenger, Skype, hang és videó hívások

VII. E-közigazgatás

Ügyfélkapu, regisztráció
Általános nyomtatványkitöltő program, (JAVA)
E-ügyintézés: magyarorszag.hu, a nyilvantarto.hu

VIII. E-egészségügy

EESZT, önrendelkezés
Internet és betegségek
Vészjelző, monitorozó eszközök
Online információk hozzátartozóknak, egészségügynek

IX. Online vásárlás, E-kereskedelem

Bizalmas adatok védelme
A választékról nyerhető információk
Az eladóról megszerezhető információk
A szállítással összefüggő információk
Pénzügyi biztonság
WEB áruházak
Az internetes vásárlás lépései, elektronikus utalás, bankkártyás online fizetés
VÁM és ÁFA
Kedvezményes vásárlási, megtakarítási lehetőségek
pénzkereseti lehetőségek (pl. aukciós site-ok, apróhirdetési oldalak)

X. Munkakeresés támogatása

Online álláskeresés
Szakmai önéletrajz
Álláskereső oldalak

XI. Lakossági szociális pályázatok

Lakossági, szociális pályázatok
Általános pályázatfigyelő oldalak
Otthon Melege Program, Erzsébet Program

XII. Médiafogyasztási lehetőségek

Digitális média
Videó megosztó oldalak
Online televíziós tartalmak
Internetes rádiók
Zene Streamelők
Érdeklődési kör, hobbi (pl. közösségi oldalak, szakmai közösségek)
Főző oldalak
Társkeresés

I. A digitális világról általában

Bevezetés, érdekességek, régmúlt és jelen megoldásai, a fejlődésről a gyakorlatban…

A „Digitális nagyszülők” program olyan elgondolásból született, hogy az idősebbek, a nyugdíjas korosztály tagjai egyre nehezebben tudják elkerülni a digitális eszközök használatát. Akár az unokával való kommunikáció, akár csak egy váróterem digitális ügyfélkapuja miatt kell is igénybe venni azokat, mindenképpen érdemes egy kis időt szánni rá, megismerkedni a nem is olyan bonyolult használatukkal.
A foglakozások, amelyeket e kiadvány is segít, nem a klasszikus tanórák szerkezetét, formáját követik, hanem beszélgetős, kérdezz-felelek stílusban az alapvető, legfontosabb hardveres ismereteken túl nem mutató formában kívánja a gyakorlati tudást elsajátíttatni.
A várható eredmény pedig a digitális eszközökkel szembeni idegenkedés csökkentése, az életminőség javulása, könnyebb, gyorsabb kapcsolattartás a családtagokkal, ismerősökkel.

Az ember alapvető szükséglete a kommunikáció a családdal, társakkal, a szűkebb-tágabb környezettel, aminek technikája évezredeken át alig változott. Mára a füstjelektől, a postagalamboktól igencsak messzire jutottunk. A mai fejlődés azonban már nem évszázados lépésekben történik, akár néhány évente bukkannak fel olyan új technikák, eszközök, megoldások, amiket a jelen generációinak is újra és újra meg kell tanulni használni.

Analógiák, azonosságok - különbözőségek

Írógép – billentyűzet

Az írógép a kézírás kiváltására, a gyorsaságra, a pontos, hibátlan, állandó íráskép megteremtésére szolgált anélkül, hogy ipari – nyomdai technikákat kellene használni. A számítógép működtetésére ugyanez a módszer tűnt a legegyszerűbbnek, így a számítógép billentyűzet az írógépek mintájára készült. Az eszközök méretének folyamatos csökkenése, a kézben hordozott mini számítógépek (palmtop, PDA, MobilPhone) elterjedése más módszert kívánt a kezelésre, a billentyűk már-már használhatatlanul kis méretűek lettek volna (lásd BlackBerry mobiltelefonok). Az érintőképernyők bevezetése egy jóval egyszerűbb,

de sokkal több lehetőséget kínáló megoldás a számítógépek vezérlésére, adatok bevitelére.

A foglakozáson érdemes bemutatni az érintőképernyők használatát – tablet, smarphone, az egyszerű szövegbevitelen túl az érintéssel történő programvezérlést, a gesztusokkal való irányítást, nyomásérzékenységet, a virtuális billentyűzet beállításait, paramétereit.

A fényképezés

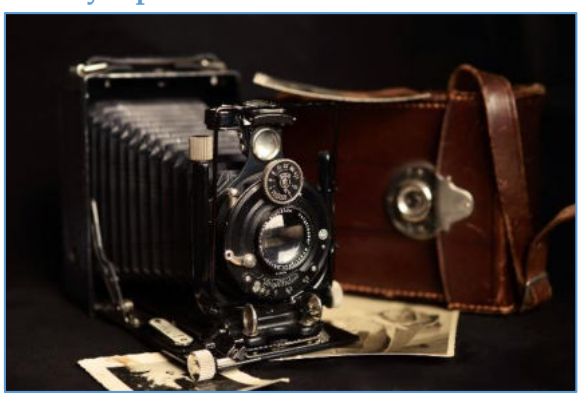

A fényképezés, a körülöttünk levő világ képi megjelenítése is régi vágya az embernek. Rajzolni, festeni viszont kevesen tudnak, kellett tehát egy technikai eszköz, amivel az átlagember is képes képet készíteni. A fényképezőgép megjelenésekor komoly technikai tudást igénylő feladat volt a fotózás, mára pedig egyre magasabb minőségű képeket készíthetünk a majd minden telefonban megtalálható beépített fényképezőgéppel egy egyszerű gombnyomással. A képek tárolásán túl szerkesztésre, különféle effektek – varázslatok elvégzésére is lehetőség van, illetve a képek továbbíthatók, el is küldhetők az internet segítségével, azonnal megoszthatjuk barátainkkal, ismerőseinkkel a képek segítségével rögzített élményeinket.

Mozi

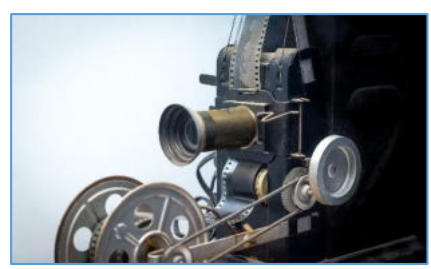

Digitális eszközeink nemcsak állóképek, hanem mozgóképek tárolására, lejátszására is alkalmasak. A videók lehetnek saját eszközön tároltak, de lehet távoli eszközről is lejátszani a kívánt filmet. A mozgókép az idők során sok tulajdonságában változott. A PC kijelzők kezdetben inkább a 4:3-as képarányt használták, mára sokkal inkább a 16:9-es, illetve a még ennél is szélesebb kijelzők dominálnak, akár PC-ről, laptopról, akár táblagépről vagy mobiltelefonról van szó.

Zene

A zenelejátszás a gramofon és a bakelitlemezek megjelenése óta sokat változott. A lejátszók hordozhatósága fontos szempont volt a fejlesztések során (walkman, discman, mp3-lejátszók). Mára a mobiltelefonok ezt a funkciót is magukba integrálták, így egyszerre telefon, videó, zenelejátszó, hír, információs bázis (internet), fényképezőgép, videókamera, szórakoztató és játékeszköz.

A foglalkozásokon megismerkedünk a fentebb említett eszközök mai társaival, azok alapvető funkcióival, az eszközök áramellátásával, töltők, adapterek, csatlakozók használatával, az energiatakarékosság, alvó üzemmód használatával. A foglakozások kötetlenek, nem hasonlíthatók a hagyományos tanórákhoz, céljuk az érdeklődés felkeltése, nem pedig a lexikális tudás átadása. A várható eredmény pedig, hogy a résztvevők életminősége, életszínvonala emelkedjen, magányosságukat csökkentsük a digitális eszközök segítségével. Olyan ismeretek birtokába juthatnak az idősebbek is, aminek segítségével könnyebben tarthatnak kapcsolatot a családtagokkal, távoli ismerősökkel, élvezhetik az online világ kimeríthetetlen információs bázisát.

II. Ismerkedés az eszközökkel

A számítógépek fejlődése a múlt század közepén, az elektronika, az elektronikus eszközök, a mikroelektronika kialakulásával kezdte meg máig tartó szédítő gyorsaságú terjedését. A gyártók természetesen folyamatosan versengenek egymással a vevők kegyeiért, ami mára évi sok százmillió terméket jelent. Ez a hihetetlen mennyiségű eszköz (hardver) azonban csak néhány tucat egymástól különböző, de a lényeget tekintve mégis nagyon hasonló elven működő operációs rendszert (szoftver) használ.
Az így elkülönülő gyártók a felhasználókat is „táborokba" rendezik, így a három nagy operációs rendszer a Microsoft Windows, az Apple OSX, illetve a Unix alapokon nyugvó Linux rendszerek.
Bennünket, felhasználókat ez csak annyiban érint, hogy a különböző operációs rendszerek némi speciális ismeretet igényelnek, amit a foglakozásokon is megtapasztalhatunk.
A foglakozásokon az alábbi eszközökkel fogunk találkozni, ezen eszközök használatával, kezelésével ismerkedünk meg:

- Személyi számítógép (Asztali PC)
- Notebook – laptop
- Tablet – táblagép
- Okostelefon

Nézzük egyenként:

Asztali számítógép

Bizonyára mindenki találkozott már a kisebb-nagyobb doboz formájú számítógéppel, a hozzá kapcsolt monitorral, billentyűzettel, egérrel. Segítségével digitális tartalmakat, internetes könyveket, folyóiratokat, weboldalakat olvashatunk, levelezhetünk, zenét hallgathatunk, filmet nézhetünk, telefonálhatunk, és még hosszan sorolhatnánk a lehetőségeket.
A kezelés kényelmes módjához alapvető tartozék az egér, amivel lényegesen egyszerűbb a programok használata, mintha csupán billentyűzettel dolgoznánk.
A foglakozáson gyakoroljuk a bekapcsolást, az alapvető funkciók használatát is.

Laptop (notebook)

Tudását, teljesítményét tekintve megközelítőleg az asztali számítógép lehetőségeit nyújtja, ám annál lényegesen kisebb, könnyebb, így gond nélkül hordozható, akkumulátora segítségével hosszú ideig működtethető vezetékes áramellátás nélkül is, a beépített Wi-Fi vevő révén az internet eléréséhez sem szükséges fizikai kapcsolat.

A foglakozáson érdemes megfigyelni a hasonlóságokat- különbözőségeket az asztali PC-vel, monitor méret, billentyűzet, beépített WEB-kamera, hangszóró stb. Amennyiben a hallgatóság igényli, meg lehet mutatni a laptop, PC és Macbook közötti hasonlóságokat, különbözőségeket (Operációs rendszer, billentyűzet).

Táblagép (tablet)

A laptopok a hordozhatóságot jelentették az asztali gépekkel szemben, de ennek nem teljesen feleltek meg. Még mindig jóval nagyobbak voltak, mint egy könyv és lényegesen nehezebbek is, cserébe közel azokat a funkciókat adták, mint egy asztali PC. Kellett tehát egy ennél egyszerűbben kezelhető, könnyen hordozható, csak néhány alapvető funkciót megvalósító, könyvre vagy inkább egy vastagabb füzetre hasonlító eszköz. Ez lett a tablet vagy táblagép. Általában rendelkeznek hangszóróval, beépített kamerával, Wi-Fi vevővel, gyakran mobilinternet elérést is lehetővé tesznek. A vezérlés érintőképernyővel történik. Ideális az internet böngészésére, levelezésre, képek, videók megtekintésére és játékra, azonban nagyobb szövegek megírására, táblázatok kezelésére, képek manipulálására már nem igazán alkalmas.

A foglakozásokon javasolt a kezelésük alapos bemutatása, hisz alapvetően eltérő a működtetésük az eddig általában megszokott, billentyűzettel és egérrel vezérelt eszközökhöz képest.

Okostelefon

A technológiai fejlődés egyre inkább lehetővé teszi a számítástechnikai eszközök miniatürizálását, ezzel összevonhatóvá válnak az addig különböző méretű és funkciójú eszközök. Erre jó példa a méretüket tekintve a telefonok és a táblagépek között elhelyezkedő okostelefonok világa. A hordozható telefonok gyártói a fejlesztések során egyre nagyobb teljesítményt produkáltak, egyre kisebb méret mellett. Ez a fejlesztési irány változott meg az okostelefonok megjelenésével. Mára kezd összemosódni a határ a táblagépek és az okostelefonok között, a mai telefonok jóval nagyobbak, mint a miniatürizálási irányzat legkisebbjei. Érintőképernyőjük segítségével ujjakkal is könnyen vezérelhetőek, ráadásul „mindent" tudnak. A hagyományos telefon funkciók mellett, mint pl. telefonkönyv, sms, hangjelzések, hívásnaplók stb. egyre szebb, jobb minőségű fényképeket, videó felvételeket lehet velük készíteni, alkalmasak természetesen szövegek, képek, ábrák megjelenítésére, egyszerűbb szerkesztési feladatok ellátására, videólejátszásra, a beépített GPS vevő segítségével navigációra, játékra és még rengeteg, eleddig inkább csak a nagyobb testvéreken (tablet, laptop) elérhető tevékenységek elvégzésére.

E-book olvasó

Egy specilis, a táblagépekhez tartozó eszköz, aminek a kijelzője az olvasás és az energiatakrékosság/hosszú üzemidő érdekében úgynevezett e-ink kijelző, megvilágítás nélküli kivitelben papír alapú könyv alternatívájaként ajánlják a gyártók.

Kérdezzünk rá a foglalkozáson, ki használ okostelefont, milyen előnyöket, hátrányokat tudnak felsorolni az egyszerűbb mobiltelefonokkal szemben, kinek miben segítenek a „smart" funkciók. A gyakorlati órán tanulják meg a résztvevők, klubtagok az eszközök ki és bekapcsolását, az egyszerűbb funkciók használatát, hangerő, kijelző fényerejének beállítását. Gyakorolják az alapvető programok - számológép, jegyzettömb, fényképezőgép - elindítását, a billentyűzet, egér, érintőképernyő használatát. Érdeklődés esetén beszéljük át, mutassuk be a hálózati eszközöket, a hozzájuk való kapcsolódás módjait, a biztonsági szempontokat.

Hálózati eszközök

Vezetékes hálózat

Csábító álom a zsinórmentes otthon, de sebessége, megbízhatósága és biztonsága miatt még nem érdemes lemondani a vezetékes hálózatról. Kiépítése kicsit macerás (bevésés, kábelcsatorna), de mindenképpen érdemes nagyobb távolság, vagy vastagabb falak estén ezt is alkalmazni.

Ethernet kábel: manapság a Cat5e, illetve a Cat6 típusjelzésű vezeték megfelelő egy otthoni hálózatban, a maximális áthidalható távolság újabb aktív eszköz nélkül 100 m lehet, a sebesség pedig 100-1000 Mbit/s

Router

A otthoni hálózatunk a szolgáltató által behúzott kábellel és az ebben végződő modemmel kezdődik, ide csatlakoztatható a központi útválasztó, a Router.

Természetesen a minél erősebb, minél gyorsabb itt is a fő szempont kell legyen, de észszerűen megválasztva és nem túltervezve megfelelő minőségű, de nem túl drága eszközök beszerzése a cél. Ha a router beállítása meghaladja tudásunkat, ne féljünk szakembert hívni, a szomszéd fiú nem áthívása nem mindig jelent hosszútávú megoldást. Útválasztónk (router) egyben a vezetékes és vezeték nélküli kapcsolatok kialakítására is alkalmas, ügyeljünk rá, hogy a hálózatra kapcsolódó eszközeink igényeinek is megfeleljünk, semmiképpen ne legyen kisebb teljesítményű a Wi-Fi-t osztó eszköz, mint amit mobiltelefonunk, laptopunk, táblagépünk képes kezelni.

A foglakozáson mutassuk be a hálózati eszközök konfigurálását, illetve a mobil eszközök csatlakoztatását. (LAN, WAN, SSID, jelszó, térerősség, sávszélesség)

Okosotthon eszközök

Érzékelők, biztonsági zárak, világítások, sötétítő, árnyékoló rendszerek, kamerák, zenelejátszók tartoznak ide, megfelelő beállításuk, használatuk igényel némi szakértelmet, kiépítésükkel otthonunk igencsak kényelmessé tehető.

Okostévé

Az interneten keresztül elérhető tartalmak kényelmes megjelenítésére szolgál, a hagyományos televíziós adásokon felül a streaming szolgálatatások is elérhetővé válnak, illetve a műsorok nemcsak a konkrét adásidőben nézhetők, hanem akár a felvevő funkciót, akár a műsorszolgálatók lehetőségeit kihasználva a műsor *„akkor kezdődik, amikor én akarom!”*

Hálózatbővítő eszközök

Acces Point

A router általi wifis lefedettséget növelhetjük vezetékes kapcsolattal rendelkező AP-k telepítésével, amelyek a rádióval beszórt tér méretét kibővítik.
Ha a kábelezés nem kivitelezhető, a Wi-Fi pedig már gyenge a lakás egy távoli pontján, akkor szükségünk van jelismétlőre, **Repeater**-re. Ezekkel az eszközökkel komolyabb költségek nélkül megnövelhető a hálózat lefedettsége.

Ha a rádiófrekvenciás bővítés sem megoldás, akkor használhatjuk a meglévő vezetékeinket is, ilyen a **Powerline** technológia, ami a 230V-os hálózatot, illetve a **MoCA**, ami a hagyományos, a legtöbb házban szintén megtalálható koaxiális kábelt használja adatátviteli közegként.

A foglakozásokon fontos ezen eszközök és hasznosságuk bemutatása, a felhasználók ismerjék meg a hálózati eszközök korlátatait, és a korlátok kibővítésének lehetőségeit is.

III. Alkalmazások, programok

Az alkalmazások – programok – a számítógépen futó utasítássorozatok, amelyek a programozó által elképzelt, és a programozás során megvalósított módon (akár a felhasználó számára érthető, látható és az ember beavatkozását igénylő módon, akár a háttérben szolgáltatásként, a számítógép működéséért felelős folyamatként) a gépünk számára rendelt feladatokat tartalmazzák.

A számítógépet alapvetően ilyen programokkal, alkalmazásokkal használjuk, amiket nekünk, felhasználóknak kell összeválogatni, és a gépünkre telepíteni. Ez persze nem mindig egyszerű, így a gyártók az operációs rendszert (a gépünket működtető programcsomagot) gyakran egészítik ki olyan segédprogramokkal, amelyek az egyszerűbb felhasználói igényeket kielégítik, nincs szükség „profi" programokra.

Így az általánosan használt operációs rendszerek (Windows, OSX, Linux) beépítve, a csomag részeként tartalmaznak egyszerű képnézegető, képkezelő, szövegszerkesztő, zenelejátszó, internetböngésző stb. programokat, amelyeket kiegészíthetünk ingyenes, és fizetős alkalmazásokkal egyaránt, valamint az internetről kényelmesen le is tölthetünk.

Az okostelefonoknál, táblagépeknél ugyanezt okostelefon-alkalmazásnak – applikációnak, „app"-nak nevezzük, és akár a táblagépen, akár a telefonon lehetnek előre telepítettek, illetve a felhasználó által letöltendőek és telepítendőek. Pl.: levelező programok, közösségi hálózati applikációk, időjárás appok, banki alkalmazások, egészségügyi programok stb.

A gyakorlati foglalkozáson érdemes ilyen egyszerűbb app-ok keresését és letöltését kipróbálni (Google Play áruház, App Store).

Ha több készüléket is használunk párhuzamosan, pl. táblagépet és okostelefont, akkor lehetőség van szinkronban tartani alkalmazásainkat. Az egyik gépre letöltött/megvásárolt alkalmazás beállítástól függően akár automatikusan megjelenik másik készülékünkön is, ott folytathatjuk a munkát az egyiken, ahol a másikon abbahagytuk.

A foglakozáson a hallgatóknak mutassuk meg, hogy asztali számítógépen, laptopon, táblagépen, okostelefonon hogyan lehet megtalálni és elindítani ezeket az alkalmazásokat.
Windowsban: Start menü -> minden program.
Táblagépen vagy okostelefonon -> a képernyőn csoportokban vagy az alkalmazások kinyitásával.

Kipróbálni javasolt programok a különböző eszközökön:
Windows: *jegyzettömb, Paint, WordPad, Windows Intéző, Fényképek stb.*
Okostelefonok, táblagépek: *óra, üzenetek, naptár, beállítások, fényképezőgép, képgaléria, időjárás, számológép stb.*

A programok keresése történhet a név beírásával a keresőmezőbe, de történhet az alkalmazás ikonján történő kattintással is, gyakoroljuk a programok megnyitását és bezárását is (Windows: X a jobb felső sarokban, okostelefon: home gomb).

Hasznos alkalmazások

Jegyzettömb

Egyszerű szövegszerkesztő program, amelyben formázási lehetőségünk nem nagyon van, de könnyen kereshetünk, használhatjuk a vágólapot, és jegyzetelhetünk gyorsan, ha erre van csak szükségünk.

WordPad

Alapfunkciókkal rendelkező szövegszerkesztő program, ami a mindennapi jegyzeteléshez, levelezéshez elegendő, kis erőforrásigényű, alapszintű formázás már lehetséges (betűtípus, betűméret, bekezdésformázás, igazítások, képek, fotók, objektumok beszúrása), de helyesírásellenőrzőt, vagy egyéb nyelvtani eszközt nem tartalmaz.

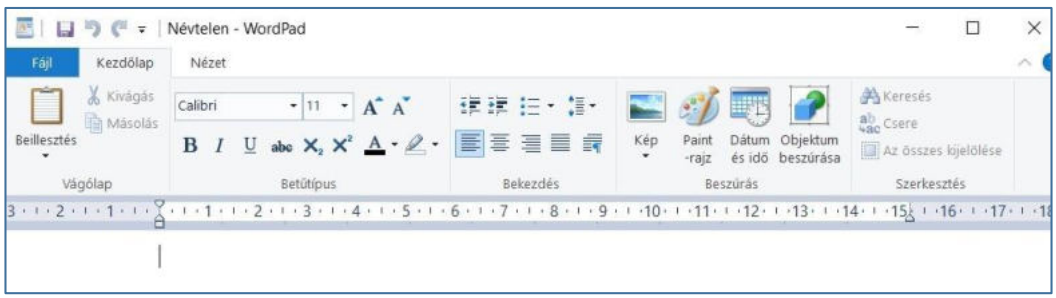

Paint

A Microsoft Paint (korábban Paintbrush) egy egyszerű grafikus rajzolóprogram, mely a Windows 1.0 óta része a Microsoft operációs rendszerének. A program megnyitja és elmenti a Windows bitmap (BMP), JPEG , GIF , PNG és egyoldalas TIFF állományokat, használható színes vagy kétszínű fekete-fehér módban.

Windows Intéző/Fájlkezelő

(Fájlkezelés MS Windows Intéző / OSX Finder)

A számítógépen tárolt adatok (dokumentumok, képek, hangok, videók stb.) úgynevezett file-ok (állományok) formájában találhatók a háttértárolón (pl.: merevlemez), amiknek a rendezése, mozgatása, megnyitása, törlése segédprogramok nélkül igencsak nehézkes lenne. A fájljaink, állományaink meghajtókon, azon belül pedig könyvtárakban vagy még ezen belül is alkönyvtárakban találhatók. A logikus elrendezés pedig igencsak szükséges, ha nem akarjuk örökösen kereséssel kezdeni a munkánkat. Az ilyen feladatok megoldására jónéhány program létezik, kézenfekvő először a gépünk operációs rendszerével kapott program kipróbálása.
Windows-os környezetben ilyen alkalmazás a Windows Intéző, MAC OS alatt pedig a Finder használata.

Gyakorlatok

PC

- *A fájlok rendezésére szolgáló dossziék létrehozása, könyvtár- és fájlműveletek. Visszavonások, helyreállítás, könyvtárak fájlok létrehozása, mentése.*
- *Képek megnyitása szerkesztésre az MS Paint alkalmazással, nézegetésre a Fényképek alkalmazással.*

Okostelefon

- *Üzenetek (SMS) alkalmazás megnyitása, üzenetküldés lépései, SMS korlátok.*
- *Naptár – naptárbejegyzések létrehozása, ébresztő beállítása.*
- *Időjárás alkalmazások használata, beállítása.*

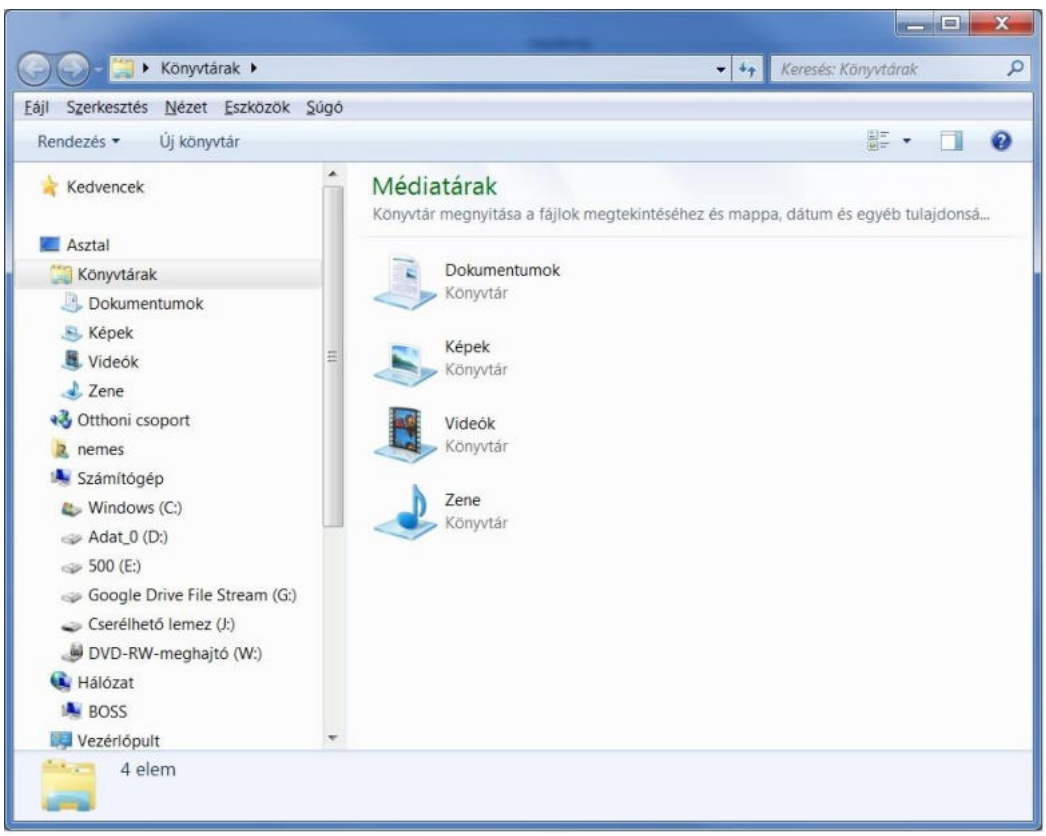

IV. Az Internet

Internetböngészés

Az internet alapvetően távoli, egymással hálózatba kapcsolt számítógépek sokasága, ahol az úgynevezett szervereken tárolt adatok (szövegek, hangok, képek, videók) sokasága tárolódik, és ahol a kliensek (felhasználók) böngészőprogram segítségével ezeket az adatokat megtalálják, és a saját számítógépükön megjelenítik.

Böngészőprogramok:

Manapság csak néhány böngészőprogram szolgálja ki a felhasználók nagy részét, a Microsoft Edge nevű prgramja, a Google Chrome, a Firefox Mozilla, illetve a Macintosh Safari nevű alkalmazása.

Használatuk alapvetően megegyezik. A képernyő felső részén egy fehér sávba, a címsorba kell beírnunk az előre ismert WEB oldal címét, pl. https://www.startlap.hu. Amennyiben a címet nem ismerjük, akkor jöhet segítségünkre az internet nagy találmánya, a keresőoldal. Ilyenkor egy erre tervezett rendszer folyamatosan böngészi a világhálót, és a talált tartalmakat címszavak segítségével egy hatalmas adatbázisba szervezi. Amikor keresést indítunk, az éppen használt kereső szoftver a címszavak alapján olyan WEB-oldalak címeit ajánlja fel, amelyeken a keresett szavak előfordulnak. Az így megkapott lista elemein kattintva pedig megjelennek a kívánt oldalak, ahonnan aztán már további keresés nélkül is könnyen tovább navigálhatunk az újabb és újabb linkekre kattintva.

Microsoft Edge	Google Chrome	Firefox Mozilla	Apple Safari

A leggyakrabban használt keresőoldal a Google keresője, amit egyszerűsítve is használhatunk, nemcsak a keresőablakban, hanem direkt a címsorban is indíthatunk keresést, ha nem egyértelmű linket (hivatkozást) gépelünk be, akkor a program találatok felajánlásával segíti megtalálni a kívánt oldalt.

A foglakozáson érdemes gyakorolni a keresést, a különböző böngészőket kipróbálva válik érthetővé a fenti példa.

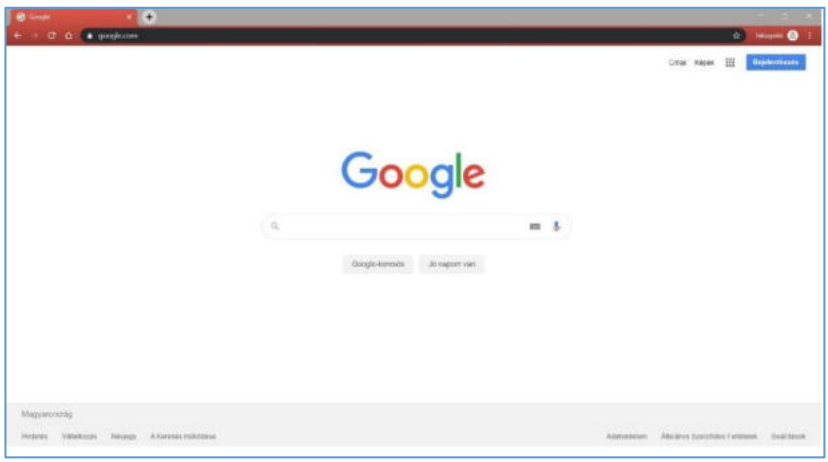

Google keresőoldal

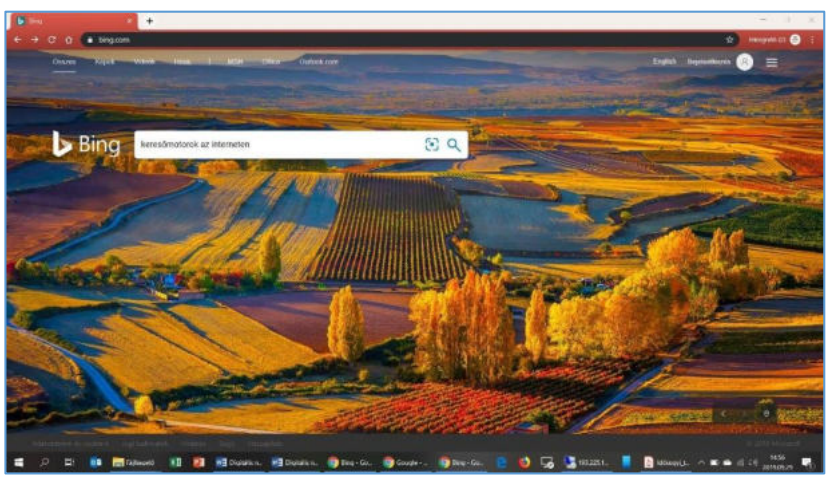

Microsoft Bing keresőoldal

A Google keresőmotorja köré épített egyéb szolgáltatásokra néhány példa:

Google Chrome, Gmail, YouTube, Google (Maps), Google Drive, Google Adwords, Analitycs, Search Console stb.

Az internetkapcsolat fizikai feltételei

Ahhoz, hogy a világhálón böngészhessünk, több feltételnek is meg kell lennie. Nem elég egy számítógép, laptop vagy telefon, szükségünk van egy csatlakozási pontra, illetve jogunk is kell legyen ahhoz a csatlakozási ponthoz.

A kapcsolódás lehet vezetékes vagy vezeték nélküli, ez utóbbi pedig lehet magánhálózati vagy nyilvános Wi-Fi, de lehet mobilinternetes elérés is.

A foglakozáson gyakorolni kell a Wi-Fi pontra történő csatlakozást mind laptop, mind pedig táblagép/mobiltelefon esetében.
https://pcworld.hu/szoftver/az-ingyen-wi-fi-veszelyei-163216.html

A lépések a következők:

Engedélyezni kell a készülék vezetéknélküli (Wi-Fi) üzemmódját, ha ez rendben van, akkor a megfelelő gombra kattintva kilistázódnak a környezetünkben elérhető Wi-Fi hozzáférési pontok nevei. (SSID)

Ezek közül a sajátunkra (a kívánt hálózatra) kattintva felugrik egy szövegbeviteli mező, ahova az adott kapcsolat kódját kell begépelnünk. Ezt a kódot a Wi-Fi eszköz beállításakor adhattuk meg, illetve a gyári alapbeállítás az eszköz alján olvasható.

Windows 10 esetén pl.:

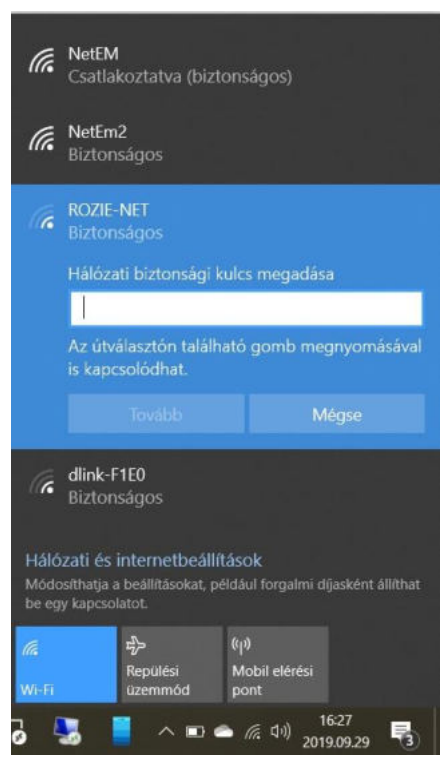

Az internet nemcsak a weboldalakhoz való hozzáférését teszi lehetővé, hanem a kommunikációnkat a világgal is igencsak megkönnyíti. A családtagokkal, barátokkal, ismerősökkel való beszélgetés, az azonnali üzenetküldés (nemcsak szöveg, hanem képek, hangok, videó is) lehetősége egyre elérhetőbb mindenki számára, illetve a hivatalos levelezést is lassanként kiváltja az E-mail.

Elektronikus levelezés - E-mail

Ahogy az „analóg" világban mindenkinek volt levelezési címe, úgy a digitális, a virtuális világ is megalkotta ugyanezt. Az E-mail cím azt jelenti, hogy valahol, általában egy szolgáltató számítógépén létrehoznak számunkra egy fiókot, amihez tartozik egy felhasználónév és egy jelszó. Ha aztán a saját gépünkön a böngésző program segítségével bejelentkezünk a távoli fiókunkba, akkor az azonosítás után láthatjuk a nekünk küldött leveleket, mellékleteket. Az így küldött fájlokat (képek, szövegek, zenék stb) aztán a saját gépünkre is rámásolhatjuk (lementhetjük), hogy később akár internetkapcsolat nélkül is elővehessük azokat. Természetesen ugyanitt mi is küldhetünk elektronikus leveleket, csak a címzett e-mail címét kell ismernünk hozzá. A küldés a gépünkről azonnal megtörténik, ám a címzett csak akkor látja a levelünket, ha ő is belép a saját fiókjába, és ellenőrzi, jött-e újabb elektronikus küldeménye.

A levél részei:

Címzett – ide azt a postafiók címet írjuk, ahova a levelet küldeni akarjuk, pl.: valaki@valahol.hu

Másolatot kap – azoknak az e-mail címe kerül ide, akiknek még a levelet szánjuk, de meg szeretnénk őket különböztetni a fő címzettől.

Titkos másolat – ide azok címét írhatjuk, akiknek ugyan elküldjük a levelet, de nem szeretnénk, ha más is látná ezeket a címzetteket. Sok címzett esetén is célszerű ezt a mezőt használni, mivel a látható címeket a vírus-spamküldő alkalmazások is könnyen az adatbázisuk részévé tehetik.

Levél törzse – ide, mint általában, a levél szövege kerül:

Élhetünk néhány formázási lehetőséggel a levél törzsében (betűtípus, betűméret, stílusok, igazítások, felsorolás, számozás, behúzások), de általában az a célszerű, ha rövid, tömör levelet küldünk, amit a címzett akár a telefon nem túl nagy képernyőjén is könnyen el tud olvasni.

Az aláírás hasznos információkkal kibővíthető, pl. cégnév, cím, telefonszám, WEB-oldal. Ezeket nehéz lenne minden egyes levél végén kézzel begépelni, így gyárthatunk aláírásokat, amiket a program automatikusan a levél végére illeszt.

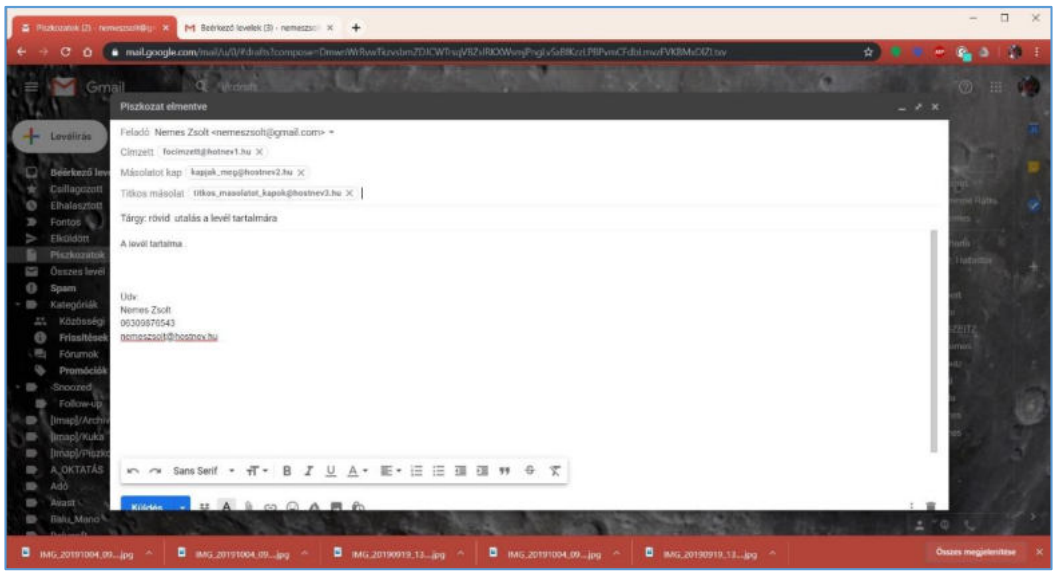

Gmail levélíró ablak

A foglalkozáson közösen létre kell hozni egy fiókot valamely ingyenes e-mail szolgáltatónál, a lépéseket érdemes alaposan átbeszélni, bizonytalanság esetén a hallgatók fiókjának létrehozását is lépésenként ellenőrizzük.
A jelszavak megadásánál ügyeljünk a jelszavakkal kapcsolatos alapvető biztonsági szempontokra (jelszóhossz, saját adatok mellőzése, kisbetű, nagybetű, szám, speciális karakter).
*A fiókok elkészülte után gyakoroljuk a **küldést**, **fogadást**, a **mellékletek** (csatolmányok) beillesztésének módját is*

Chat - azonnali üzenetküldő szolgáltatások

Amennyiben szeretnénk, ha üzenetünk gyorsan célba érne, akkor érdemes e-mail helyett valamely online üzenetküldő alkalmazást feltelepíteni okostelefonunkra, számítógépünkre, és ott folytatni a beszélgetést az ismerősökkel.

A Chat programok általában jelzik az éppen „online” (be van kapcsolva az ő gépe is, és be is lépett a programba az illető) felhasználót, akinek az üzenetet elküldve azonnal megjelenik a kijelzőjén az értesítés az új üzenetről, amit általában hangjelzés is kísér. Gyakran van lehetőség az interneten keresztül ezekkel a programokkal nemcsak szöveges üzenetet küldeni, hanem audió vagy videóhívást is indítani.

Ilyen azonnali üzenetküldő pl. a Facebook Messenger, a Microsoft Skype vagy a Google Hangouts.

Az üzeneteket küldhetjük privát módon, ilyenkor csak a címzett láthatja, illetve megoszthatjuk a címzettek nagyobb csoportjával vagy akár a nagyvilággal is, és máris eljutottunk a közösségi médiához. Az ilyen szolgáltatást nyújtó rendszerek a felületükön elhelyezett, és a felhasználó tulajdonságait, szokásait ismerő célzott hirdetések árából tartják fenn magukat.

Facebook Messenger üzenetküldő (Android)

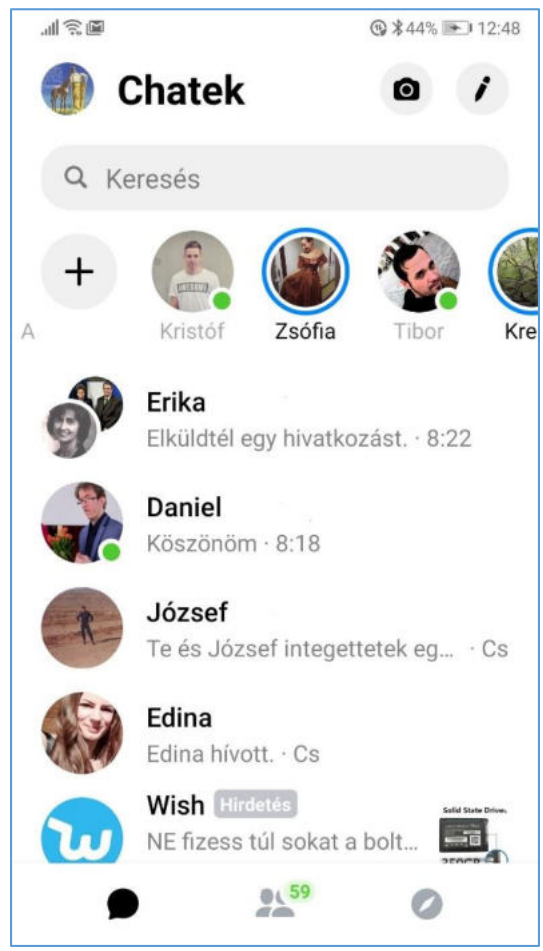

A foglakozáson a hallgatók a foglakozásvezető irányítása mellett létrehozhatják saját profiljukat, kipróbálhatják a lehetséges beállításokat.
Érdemes odafigyelni arra, hogy milyen adatokat adunk meg a profilunk létrehozásakor, az ismerősök megválasztása, a publikussá tétel, a megosztás könnyen rosszindulatú támadásokhoz vezethet.
A gyakorlás során vegyünk fel az üzenőprogramban ismerősnek csoporttagokat, és gyakoroljuk velük az üzenetküldést, képek megosztását!

V. Hírportálok, enciklopédiák, lexikonok, keresések, navigáció

Online világ

A digitális világ a hír, az információszerzés teljes működését átalakította. Az írott sajtó régebben leginkább az újságot jelentette, ami a fejlődése legutóbbi szakaszáig is inkább csak aznapiságot tudott garantálni. A híreket összeszedő, megfogalmazó és továbbító emberek tudósítók, újságírók, szakemberek voltak, akiket az adott kor technikája segített a minél gyorsabb hírközlésben. Ezzel szemben ma a hír az ezzel foglakozó portálokon gyakorlatilag azonnal, az adott eseménnyel egyidőben megjelenik, közlője pedig igen gyakran nem szakember, hanem „csak" az adott esemény résztvevője. Az online technológia segítségével azonnal hír – post válik a megfigyelők által, a kamera segítségével álló vagy mozgóképes felvételként rögzített történésekből, amiket a világhálón a nézők könnyen követhetnek.

Ilyen hírportálok lehetnek a sajtó általános szabályai szerint működőek, de ide lehet sorolni a kis híreket, egyéni véleményeket megfogalmazó, igen gyakran képeket is tartalmazó, az ismeretségi háló rendszerében működő online megosztó oldalakat, mint a Facebook, a Twitter, Instagram. (részletesebben a következő foglakozáson ismerkedünk ezzel a világgal)

A foglakozásokon létrehozhatunk közösségi hálós csoportokat, ahol a tagok akár a projekt után is tarthatják egymással a kapcsolatot.

A hírportálok a napilapok online utódai, folyamatosan frissülő tartalommal, fontos és kevésbé fontos hírekkel egyaránt és természetesen hirdetésekkel, ami a finanszírozás érdekében elkerülhetetlen. A felugró ablakokra, illetve az oldalt elhelyezett reklámblokkokra kattintva nemcsak az adott termék, esemény stb. bővebb infóját kapjuk, de gépünk néhány adatát is eltárolja a meglátogatott portál,

és legközelebb már a tevékenységünk alapján célzottan összeállított reklám jelenik meg az újságok olvasgatása közben.

Érdemes megmutatni a böngészés közben összegyűjtött szemét kitakarításának módját is, ezzel is csökkentve a „sütik" áldásos tevékenységének hatását.

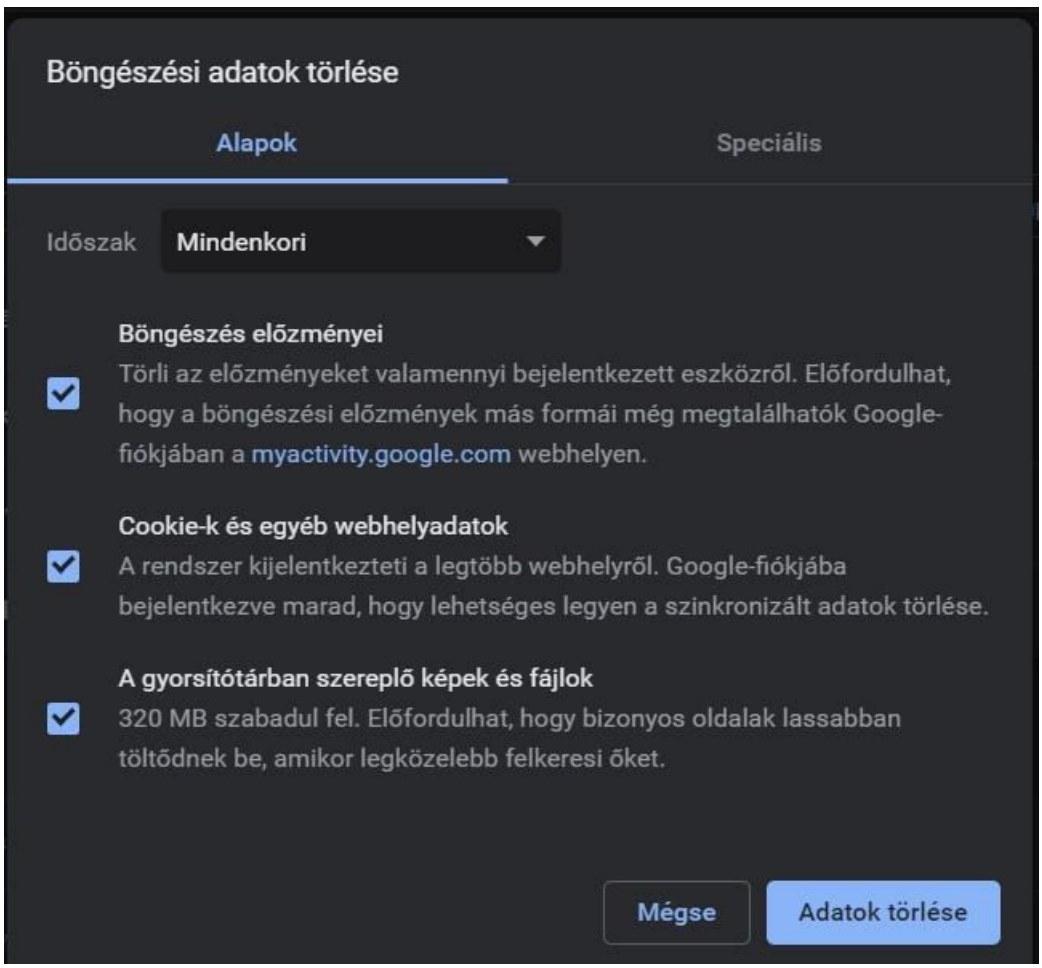

Keresés az interneten *(A „Gugli a te barátod”.)*

A címben szereplő mondat naponta soktucat beszélgetésben hangzik el, elismerve azt a tényt, hogy hiányos ismereteink kiegészítésére, egy-egy adat megkeresésére bizony a lexikonok, enciklopédiák helyett az internet, a keresőoldalak segítségét vesszük igénybe, azok közül is legtöbbször a Google-t.

Ha ismerjük az általunk felkeresni kívánt oldal címét, pl. magyarorszag.hu, akkor egyszerűen begépeljük a címsorba. Általában elég csak az első néhány betűt leütni, a program a régebben már felkeresett oldalak közül felajánlja az azonosakat, ezek közül gyorsan kiválaszthatjuk a nekünk megfelelőt.

Amikor azonban csak néhány szó, fogalom megadásával szeretnénk olyan tartalmakat találni, ami bennünket éppen érdekel, kereső programra van szükség. A fentebb már bemutatott, leggyakrabban használt kereső oldalak bármelyike néhány pillanat alatt kínál egy listát, ahol a beírt szavak mindegyike, vagy azok közül több megtalálható. A lista nem teljesen csak a találati pontosság alapján áll össze, a hirdetők, a WEB oldalak készítőinek optimalizációja befolyásolhatja a találati sorrendet.

A listában megjelenő linkekre kattintva juthatunk a bennünket érdeklő tartalomhoz.

Érdemes azonban a felajánlott linkeket némi kontrollal kezelni, hisz a vírusok, trójai programok, malware-ek készítői is igyekeznek a gyakori keresésekre találatot adni, s így a gépünkre rosszindulatú kódot eljuttatni.

Amikor a keresőoldalon beírjuk a szavakat, amikkel kapcsolatban valamire kíváncsiak vagyunk, alapesetben az „és” logikai kapcsoló működik, tehát azokat a weblapokat kapjuk találatként, amiken az adott szavak előfordulnak.
Ha ennél pontosabb feltételt szeretnénk adni, vagyis a szavak egymás mellett kell, hogy szerepeljenek a találatokban, akkor **idézőjelet** használunk a keresésben. Például nevek esetén a vezeték és keresztnevet beírva, megkapjuk azokat az

odalakat ahol ezek együtt szerepelnek, de azokat is, ahol az egyik vagy másik szerepel csak, ami esetenként igencsak nagy találati halmazt eredményez. Azzal is pontosíthatjuk a keresést, ha több kulcsszót adunk meg.

Az általános kereséshez még néhány jótanács:

- A Google Chrome címsorába is írhatunk keresőszavakat, nem kell a keresőoldalt előtte megnyitni.
- Kötőjelet írva az adott szó elé, azt kizárhatjuk a keresésből, ezzel is szűkítve a találati listát.
- A csillag karakterrel helyettesíthető pl. az összetett szavak egy része: kereső* kifejezésre találat jöhet a kereső játékok, keresőprogramok, kereső távcső szóösszetételekre is.
- Működnek a keresésekben a logikai kapcsolók is, ha azt szeretnénk, hogy a beírt szavak mindegyike szerepeljen a megtalált oldalakon, akkor használjuk az „és” kapcsolót, ha megengedőek vagyunk, akkor a „vagy” kapcsolót. Pl.: eladó lakás vagy családi ház.
- Számológépet is könnyen varázsolhatunk a böngészőből, ha beírunk egy egyszerű műveletet, akkor az enter leütése után megkapjuk az eredményt. Ha ennél többre lenne szükségünk, a Chrome ebben is segít, a címsorba beírt számológép parancsra az első találat egy a képernyőn megjelenő, használható számológép lesz.

Wikipédia

A lexikonok kora lejárt. Legalábbis a nyomtatott verzióké mindenképpen. Manapság, ha valamilyen fogalomról, valamely mennyiségről, híres emberről, vagy bármilyen bennünket érdeklő témáról szeretnénk információt kapni, azt ahogy már korábban tárgyaltuk, leggyorsabban a Neten keresztül szerezhetjük be. Az általános, a WEB teljes felületén kereső rendszerek mellett célirányos, a papír alapú lexikonokhoz, enciklopédiákhoz na-

gyon hasonló oldalak is léteznek, pl. ilyen oldal a Wikipédia. Általános lexikonnak tekinthető, minden témakörben, tudományágban találhatók benne címszavak, szerkesztése, bővítése pedig soha nem záródik le. A szócikkek az önkéntesek által szerkeszthetők, javíthatók, de természetesen, mint minden a közösség által összeállított információnál, itt is érdemes a kontrol, nem mindig hibátlanok a „wikiben" található adatok.

Az online enciklopédiák, lexikonok száma folyamatosan nő, rendszerezésükhöz már szintén digitális erőforrás szükséges, ilyen pl. a Lexikon lap.hu (https://lexikon.lap.hu/)

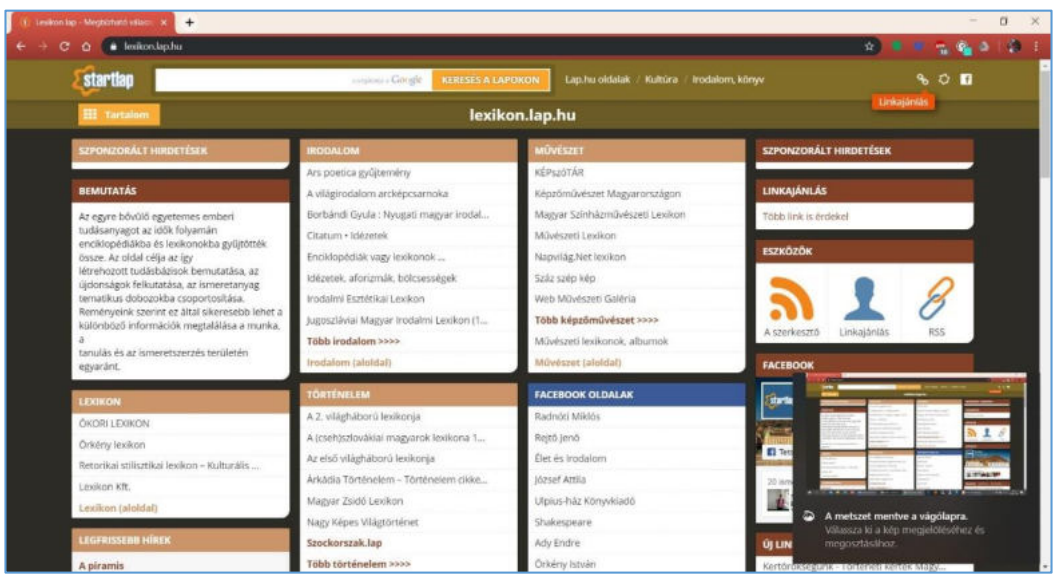

Navigare necesse est

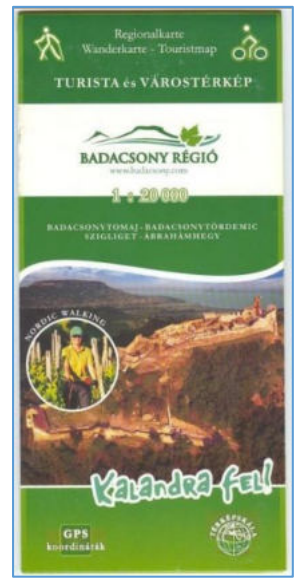

Márpedig a közlekedéshez (hajózáshoz) elengedhetetlen a térkép használata. Mára ez is teljesen átalakult. Az idősebb korosztály még igencsak emlékezhet a különféle autós térképekre, települések utca térképeire, a kirándulások állandó kellékeire, az iránytűre és a turista térképekre.

GPS

A mai mobiltelefonokba, táblagépekbe integrálták a kezdetben csak katonai célokra kifejlesztett műholdas navigációs rendszert, a **GPS**-t. (*Global Positioning System (GPS, Globális Helymeghatározó Rendszer).* Ezen eszközök segítségével a műholdaktól kapott akár centiméter pontos helyzetünk egyszerűen rávetíthető egy digitális térképre. A rendszer része még a pontos, vektorosan kezelt úthálózat, településinformáció, illetve a valamilyen szempont szerint fontossággal bíró épület, tereptárgy (benzinkút, vendéglő, kórház stb.)

Navigáció

A fentebb felsorolt adatok alapján a készülék a kívánt cél beállítása után megtervezi a **javasolt útvonalat** (útvonalakat), amit sok-sok szempont szerint finomíthatunk, majd a **navigácó** indításával folyamatos mitfahrerként mondja-mutatja a **követendő útvonalat**. https://hu.wikipedia.org/wiki/Global_Positioning_System

Online turistatérkép Turistautak.hu (https://www.turistautak.hu/)

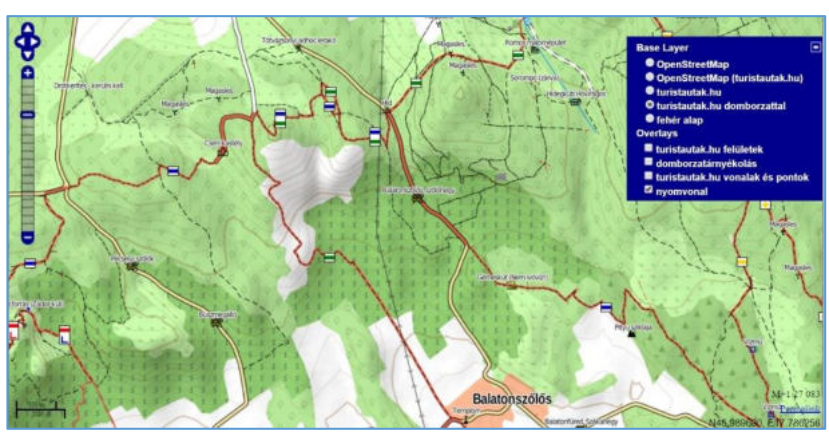

VI. Közösségi média, közösségi oldalak

Facebook, Twitter, Instagram

Az elektronikus levelezés és az online beszélgetés mellett kialakult az interneten egy másik fajta kommunikáció is, amit összefoglalóan közösségi médiának hívunk.

A technika fejlődésével az eredetileg csak néhány ember által közösen használt „hírcsoportok" helyett mára az lett különc, aki nem tagja valamelyik virtuális világnak. Ebben a világban az érdeklődési kör, korosztály, lakóhely stb. szerint csoportot alkotó, számítógépet használó emberek osztják meg egymással véleményüket, nézeteiket, élményeiket, tesznek fel kérdéseket, és természetesen a kérdésekre válaszolnak is a tagok rendületlenül.

Ha rendet nem is tudunk tenni a folyamatosan változó megoldások értelmezésével, néhány jellemző alapján megpróbálunk valamilyen csoportosítást adni:

Chat: mint arról már fentebb volt szó, a digitális eszközök segítségével a telefontól eltérően, akár online, akár offline (időben eltolva) küldhetünk üzenetet a címzettnek, írásban, hanggal vagy képpel (mozgó) együtt is. Ez jellemzően párbeszédes forma, csak néha bővül ki több résztvevős audió- vagy videókonferenciává. Jellemzően a távol élő családtagokkal, ismerősökkel való kapcsolattartás lehetősége.

A kétezres évek elején, jónéhány európai és amerikai próbálkozást megelőzve Magyarországon elindult egy közösség térképező honlap az IWIW elődje, a Várady Zsolt webfejlesztő által készített WIW.HU. 12 évvel később, több mint 4 és fél millió regisztrált taggal, IWIW.HU-ként szűnt meg 2014-ben. A megszűnés legfőbb oka az addigra már több más nemzetközi közösségi oldalt is elsöprő Facebook volt, ami mára a világ legnagyobb ilyen oldala, több mint 2 milliárd taggal.

IWIW - Forrás: Wikipédia

A Facebook nyitóoldala

Az ilyen rendszerek kiváló lehetőséget nyújtanak az ismerősök feltérképezésére, új kapcsolatok kiépítésére, a meglévők karbantartására, hírek, információk, események másokkal való megosztására. Az árnyoldalakról is beszélni kell, az internetes világ a rólunk begyűjtött adatok alapján célzottan lát el bennünket reklámokkal, ad a feltérképezett érdeklődési körnek megfelelően előnyben részesített találatokat kereséskor. Még a közösségi hálón is szűkülhet az ismerősök bejegyzéseinek felbukkanása, a számunkra a mesterséges intelligencia által javasolt tartalmak köre, és kialakulhat egyfajta buborék körülöttünk. Ez pedig a digitális világ alapvető tulajdonságának az információ szabad áramlásának korlátozását jelenti.

A mai közösségi oldalak kiegészültek a saját adatlap készítése, az ismerősök keresése, az üzenetküldés funkciók mellett hírek terjesztésével, csevegéssel, képek, hangok, videók megosztásával.

Feladat: Akiknek nincs Facebook-fiókjuk, készítsenek egyet. Akiknek pedig már van fiókjuk, segíthetnek a fiókkal még nem rendelkezőknek az első lépésekben. Milyen adatokat adunk meg a Facebook-on magunkról? Milyen képet töltenénk fel profilképként, borítóképként? Milyen veszélyekkel járhat az adatok megosztása?

A közösségi háló mellett egy másik nagy sikernek örvendő kommunikációs forma a **Blog** és a **Video-blog**. Ez formai és tartalmi megkötések nélküli, az interneten elérhető naplót „**WebLog**”-ot jelent, a követők, az olvasók pedig rendszeresen felkeresve az oldalt, vagy feliratkozva rá kísérik figyelemmel a szerző(k) gondolatait.
A felgyorsult és leegyszerűsített kommunikáció szülte a további netes megoldásokat, ilyen pl. a **Twitter**, ahol rövid (az sms korlát miatt 280 karakter) üzenetekben adja közre a hírt valaki, a **követők** pedig csak olvassák vagy tovább is twittelik (küldik) azokat, így hullámoztatva végig a hírt több százezer felhasználó között. Hasonló elven, de nem szövegek, hanem képek és rövid videók megosztására szolgál az **Instagram**, azzal a megkötéssel, hogy képet, videót feltölteni csak mobilkészülékről lehet, a feltöltött tartalmak megtekintése, követések be- és kikapcsolása PC-ről is engedélyezett.

https://twitter.com/?lang=hu

Chat, Messenger, Skype, Hangouts hang- és videóhívások

A telefonálási szokásaink is alaposan megváltoztak mára. Vezetékes hívást egyre ritkábban indítunk, a fiatalok jellemzően új otthonukba már be sem köttetik a telefont. Helyette jellemzően mindenki mobil készüléket használ, ami pedig lehetőséget ad az interneten keresztül megvalósított hanghívásokra is. Vagyis a mobilhívások mellett megjelentek az adatként továbbított hang- és videóhívások is.

Vegyünk sorba néhányat ezek közül:

Facebook Messenger

- ingyenes,
- azonnali szöveges üzenetküldés,
- hangüzenet küldés,
- emoji, matricák,
- erőforrás igénye nagy, megoldás lehet a Messenger Lite,
- Androidon és IOS-en is használható.

WhatsApp

- ingyenes,
- szöveges üzenetekre és hanghívásra is használható,
- több mint egy milliárd felhasználó,
- telefonszám és telefonos funkciók kellenek hozzá,
- Androidon és IOS-en is használható.

Viber

- ingyenes,
- hanghívás, szöveges üzenetek, hangüzenetek, fotók küldése,
- telefonszám és telefonos funkciók kellenek hozzá,
- Androidon és IOS-en is használható.

A sor még sokáig folytatható (pl.: Allo, Snapchat, Hangouts, Telegram), érdemes a foglalkozásokon ilyen programokat is kipróbálni. A családdal, elsősorban a fiatalabbakkal való kapcsolattartás kitűnő eszközei lehetnek, az ingyenességükön kívül a gyorsaság, az általában alapként kínált titkosítás és az egyszerűség miatt könnyen megszokható kommunikációs csatornát adnak számunkra.

VII. E-közigazgatás

A közigazgatás és a polgárok kapcsolata is jelentős átalakuláson ment keresztül. Mára itt is megjelent az alapvető infokommunikációs tudás szükségessége. Az **e-közigazgatás** a folyamatosan bevezetésre kerülő újabb és újabb elektronikus szolgáltatások segítségével egyre könnyebbé teszi az ügyek intézését, de természetesen a rendszerek bonyolultsága miatt a működtetés, a hatékony adat-, információ- és tudásmegosztás is elképzelhetetlen ezen technológiák használata nélkül. Fel kell tehát készülni az „információs társadalom" kihívásainak való megfelelésre.

Milyen területeken és hogyan kapcsolódhatunk nem túl bonyolult módon az e-közigazgatáshoz? Milyen gyakorlati haszonnal járhatnak ezen megoldások?

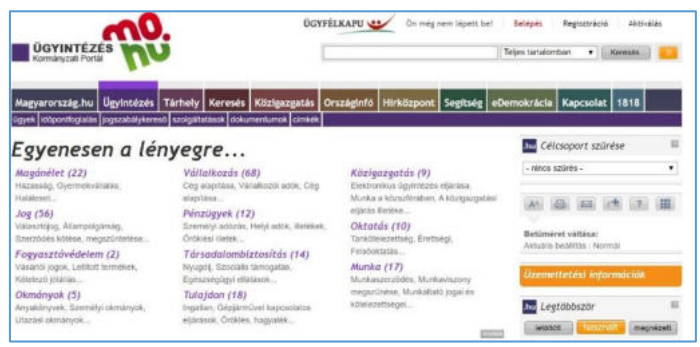

Az **„E"** felületeken a magánélet, tulajdon, munka, társadalombiztosítás, pénzügyek, oktatás, jog, fogyasztóvédelem, közigazgatás, vállalkozás, okmányok csoportokban van lehetőségünk ügyeink elektronikus vagy részben elektronikus intézésére.

Gyakran szükséges a személyes jelenlét, a meghatalmazás, de nagyon sok esetben a használathoz szükséges az ügyfelek azonosítása, azaz Ügyfélkapu-regisztráció is.

A foglakozáson látogassunk el a magyarorszag.hu, a nyilvantarto.hu oldalakra, indítsunk lekérdezéseket, mutassuk be a regisztráció, a bejelentkezés lépéseit.

Ügyfélkapu

Az Ügyfélkapu használatához regisztráció szükséges, amit személyesen bármelyik kormányablaknál (pl. a korábbi okmányirodákban) el lehet végezni érvényes személyi igazolvány, útlevél vagy vezetői engedély bemutatásával, illetve a helyben kapott regisztrációs lap kitöltésével (ehhez érvényes e-mail címmel is rendelkezni kell). Az elektronikus levelezési (e-mail) címre érkezett egyszeri belépési kóddal lehet aktiválni a regisztrációt, mely ezután öt évig érvényes.

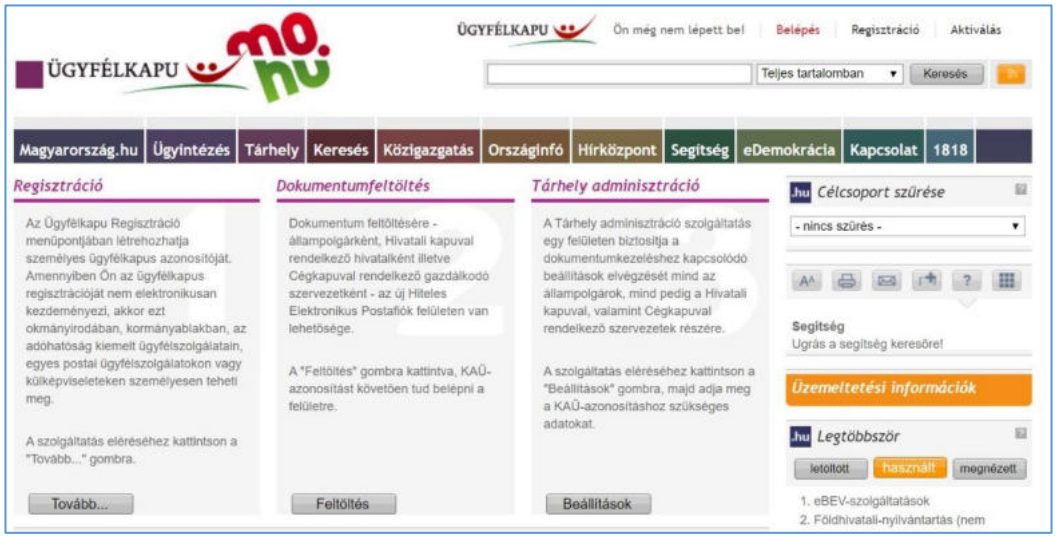

Az Ügyfélkapuról a https://ugyfelkapu.magyarorszag.hu oldalon olvashatunk bővebben.

Általános Nyomtatvány-kitöltő Keretprogram

Az eljárásokban használatos nyomtatványokat egy, az elektronikus adóbevallásból esetleg ismerős „Általános nyomtatványkitöltő” programmal tudjuk kitölteni. A keretprogramot jelenleg számítógépre lehet letölteni, a telepítés után aztán a program segítségével lehet az egyes ügymenetekhez tartozó nyomtatványokat letölteni, kitölteni és elektronikusan beküldeni az e-közigazgatás megfelelő csatornájába.

https://nav.gov.hu/magyar_oldalak/nav/letoltesek/nyomtatvanykitolto_programok

A leggyakoribb, elektronikusan is intézhető ügycsoportok, elérhetőségük a kiadvány szerkesztésének idején:

https://www.nyilvantarto.hu/ugyseged/
- Erkölcsi bizonyítvány ügyintézés
- Gépjármű online ügyintézés
- Személyazonosító igazolvány, útlevél pótlása
- Születési/házassági anyakönyvi kivonat igénylése

https://eugyfel.allamkincstar.gov.hu/
- Családtámogatással kapcsolatos ügyek

https://www.diakhiteldirekt.hu/
- Diákhitel ügyintézés

https://ugyfelkapu.magyarorszag.hu/

- Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) elektronikus ügyintézés

https://www.e-epites.hu/etdr

- Építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokat támogató elektronikus dokumentációs rendszer

https://www.felvi.hu/felveteli/jelentkezes/felveteli_tajekoztato

- Felsőoktatási felvételi, tájékoztatás, jelentkezés

https://e-ugyintezes.onyf.hu/

- Nyugdíj ügyintézés

https://www.e-epites.hu

- Országos Építésügyi Nyilvántartás

http://www.oep.hu/felso_menu/lakossagnak/eugyintezes_enyomtatvanyok

- Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) hatósági eljárások

https://kerelem.valasztas.hu/vareg/

- Választói névjegyzékkel kapcsolatos kérelmek

https://www.posta.hu/ugyfelszolgalat/nyomtatvanyok_urlapok/elektronikus_urlapok

- Postai ügyintézés

http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes

- Rendőrségi hatósági ügyek elektronikus ügyintézése

https://ugyintezes.magyarorszag.hu/okmanyiroda

- Okmányiroda / Kormányablak időpontfoglalás

https://gate.gov.hu/sso/ap/ApServlet?partnerid=mohu&target=https://ugyintezes.magyarorszag.hu/okmanyiroda/ugyinditas/jarmuigazgatas

- Járműigazgatási ügyekkel kapcsolatos ügyek elektronikus indítása

https://kozigbirsag.police.hu/

- Közlekedési bírságok ügyintézésének nyomon követése

https://gate.gov.hu/sso/ap/ApServlet?partnerid=mohu&target=https://ugyintezes.magyarorszag.hu/okmanyiroda/ugyinditas/lakcimvaltozas

- Lakcímigazolvánnyal kapcsolatos ügyintézés

https://ugyintezes.magyarorszag.hu/szolgaltatasok/taj.html

- TAJ-nyilvántartással összefüggő szolgáltatások

VIII. E-egészségügy

E-beteg

Az orvos-beteg kapcsolat alapvetően évezredek óta nem sokat változott, a doktor előtt megnyílunk, igyekszünk minden információt átadni ahhoz, hogy mielőbb és minél hatásosabb segítséget kaphassunk bajaink orvoslására. Az internet ebben is változásokat hozott, gyakran nézünk körül a neten, keresgélünk gyógyírt, olvasgatjuk mások tapasztalatait egy-egy betegség kapcsán. Ez természetesen jó dolog, de komoly veszély is lehet, ha hozzá nem értő, bizonytalan forrásból származó kezelésekkel igyekszünk gyógyítani magunkat. Érdemes tudatosan használni az internet nyújtotta információs lehetőségeket, a kezelőorvos a gyógyszerész véleményét is fontos kikérni egy-egy gyógymód, netán egy-egy az interneten megvásárolt szer használata előtt.

Egészség és internet

Változtak a rólunk szóló adatbázisok is, a megszokott háziorvosunk sem biztos, hogy fejből emlékszik minden eddigi kezelésünkre, a felírt gyógyszerekre stb. Nem is feltétlenül szükséges, hiszen kezeléseinkről, a nekünk felírt gyógyszerekről, az ezekre való érzékenységünkről az orvos a rendelkezésre álló adatbázisból tájékozódhat.

Az e-egészségügy egy olyan egységes informatikai teret jelent, amely az EU támogatásával az egészségügy összes szereplője számára hozzáférhető közös rendszert valósít meg. A fejlesztés célja olyan, mindenki által a megfelelő jogosultsággal használható rendszer kiépítése, amelyet az egészségügyi ágazat és a lakosság együtt használhat, elérve a közhiteles ágazati alapadatokat, illetve minden egyéb egészségügyi információt.

A fejlesztések természetesen nem egyszerre valósulnak meg, folyamatosan bővül a digitális egészségügyi szolgáltatás rendszer, aminek fő pillére az állam által kiépített „Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér”, az EESZT.

Az ebben megvalósuló szolgáltatások:
e-recept, e-beutaló, eseménykatalógus, egészségügyi dokumentumok, e-profil.

Mit nyújt az EESZT?

A rendszer célja egy gyors, hatékony, az ellátó intézmények, kezelőorvosok és gyógyszertárak közötti folyamatos kapcsolaton alapuló szolgáltatás megvalósítása, leegyszerűsítve az adminisztrációs és az adatszolgáltatási folyamatokat is.

A lakossági portálon ügyfélkapus azonosítás és a TAJ szám megadása után információt kapunk a velünk kapcsolatos, az EESZT-be kerülő egészségügyi dokumentumokról és adatokról.

e-egeszsegugy.gov.hu

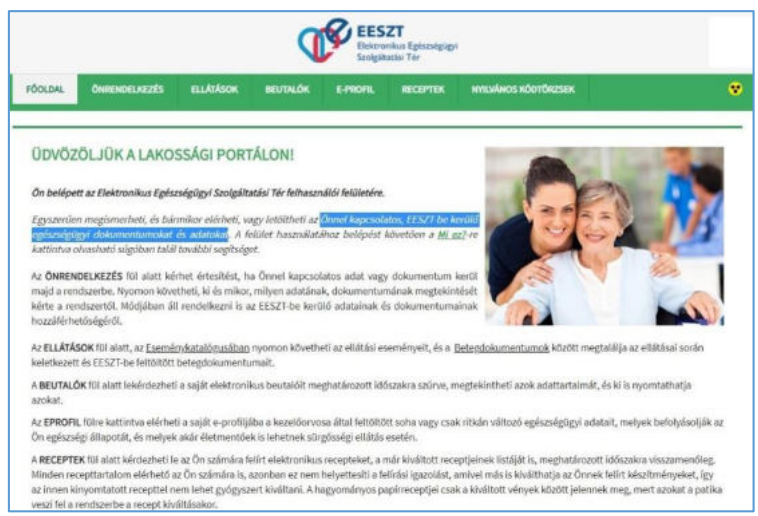

A rendszer fő pontjai:

Önrendelkezés

Lehetőségünk van a rólunk szóló adatok, dokumentumok nyomon követésére, ki mikor, milyen adatunkat kérte le a rendszertől, illetve rendelkezhetünk arról is, hogy adatainkhoz kik férhetnek hozzá.

Ellátások

Az Eseménykatalógusban nyomon követhetjük az ellátási eseményeinket, a Betegdokumentumok között pedig megtaláljuk az ellátásaink során keletkezett és EESZT-be feltöltött betegdokumentumainkat.

Beutalók

Kilistázhatóak az elektronikus beutalóink meghatározott időszakra szűrve, és ki is nyomtathatjuk azokat.

Eprofil

Kilistázhatóak a saját e-profilunkba a kezelőorvosunk által feltöltött soha vagy csak ritkán változó egészségügyi adataink, melyek befolyásolják az egészségi állapotunkat, és melyek akár életmentőek is lehetnek sürgősségi ellátás esetén.

Receptek

Lekérdezhetők a számunkra felírt elektronikus recepteket, és a már kiváltott receptjeinek listája is, meghatározott időszakra visszamenőleg.

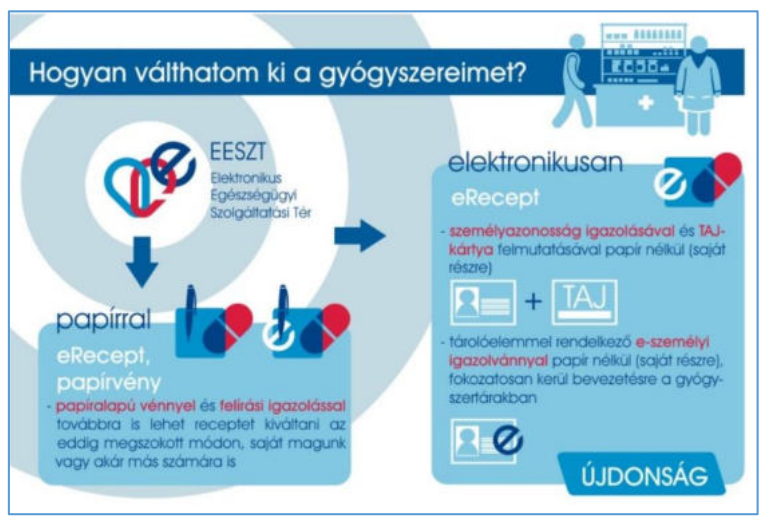

Nyilvános kódtörzsek

E fül alatt a jelenleg használatban levő nyilvános kódtörzseket érhetjük el. Az egészségügyi ellátásban számos adatot használnak, melyeket közhiteles, illetve közcélú kódtörzsekbe rendeznek. Az EESZT-ben egységesen elérhetők a több egészségügyi szereplő által is használt kódtáblák, kódtörzsek és nyilvántartások, amelyek idősorosan jelennek meg, és akár hitelesítési dokumentummal együtt tölthetőek le.

A foglalkozásokon keressünk rá betegségekkel kapcsolatos információkra, esetleg mutassunk rá a nem szakembertől származó, félreérthető, vagy eleve csak haszonszerzés céljából indított, vagy hamis gyógyászati termékeket forgalmazó oldalakra. Ha van az oktatónak ügyfélkapus azonosítója, akkor mutassa be az EESZT használatát, ügyelve arra, hogy személyes, az egészségét érintő adatok ne jelenjenek meg az órán, illetve aki szeretné, annak a saját gépén segítsen a bejelentkezési procedurában.

https://www.hazipatika.com/

Smart Health – egészségügyi okos eszközök

Az okos eszközök a mindennapjaink részévé váltak, így egyre több tevékenységünk (sportolás, alvás) monitorozása is könnyen lehetségessé válik a viselhető szenzorok elterjedésével. Néhány monitorozó funkció ezek közül:

Aktivitásmérők – figyelik, számon tartják napi aktivitásunkat, számolják lépéseinket, figyelmeztetnek, ha sokáig ülünk egy helyben mozgás nélkül. Beállíthatunk mozgásmennyiségre vonatkozó hosszabb-rövidebb távú célokat, melyek eléréséről is tájékoztatást kapunk.

Alvásmonitorozás – nemcsak az alvással töltött időt, hanem a mély és felületes alvási ciklusokat is figyelemmel kísérhetjük.

Mérik és eltárolják **pulzusértékeinket**, amelyeket a különféle a mozgásunkkal, sportolásunkkal kapcsolatos adatokkal (megtett táv, lépésszám, edzésidő, elhasznált kalória mennyisége stb.) együtt diagramokban is szemléltetnek.

Stresszintmérő - egy kis szerkezet, amely azonnali visszajelzést ad az aktuális stressz-szintről. A szerkezethez rendelt alkalmazás pedig segít csökkenteni a stresszt.

Vérnyomás-, EKG-mérő - egy mérőeszköz önmagában itt is kevés lenne, tartozik ezekhez az eszközökhöz is applikáció, amely eltárolja a mért értékeket, figyelmeztet a küszöbértékeket meghaladó mérési eredményekről, emlékeztet a gyógyszerek beszedésére, illetve egyszerűen megoszthatja az eltárolt adatokat a kezelőorvossal.

Vészjelzés

A rengeteg monitorozó eszköz azonban nemcsak a viselője számára ad(hat) információt, hanem az egyészségügy, a háziorvosunk, ápolóink, hozzátartozóink részére is. A már egészen elterjedt vészjelző – vészhívó rendszerek kibővítésére is alkalmasak ezek a technológiák. Segítségükkel a hirtelen fellépő, váratlan esemény (baleset, rosszullét) következtében előálló magatehetetlen állapotban levő ember aktuális élettani adataiból a mesterséges intelligencia önállóan is indíthat vészhívást, vagy akár előre jelezheti az éppen mért adatokból valamely vészhelyzet bekövetkeztét.

IX. Online vásárlás, E-kereskedelem

Manapság a termékek és szolgáltatások dömpingjét éljük, mindenki minél gyorsrabban akar venni is, és eladni is. Természetes tehát, hogy az Internet lehetőségeit kihasználva létrejöttek a digitális áruházak, elindult az E-kereskedelem.

A Wikipédia szerint az elektronikus kereskedelem (vagy e-kereskedelem) az árucikkek és szolgáltatások elektronikus úton - elsősorban az interneten és számítógépes hálózatokon - való eladása, vásárlása, illetve cseréje. Azokat a honlapokat, amelyek fő profilja bizonyos árucikkek értékesítése, webshopnak vagy webáruháznak nevezzük.
(További ismert elnevezések: internetes bolt, internetes áruház, online bolt, online áruház.)
Az e-kereskedelem kialakulását a számítástechnika és olyan technológiák fejlődése tette lehetővé, mint az ***elektronikus fizetés****, az* ***internetes marketing****, az* ***online tranzakciók feldolgozása****, az* ***elektronikus adatcsere*** *vállalkozások között, illetve az* ***automatikus készletkezelési technológiák****. Az* ***e-kereskedelem*** *általában az* ***internetes kapcsolatra*** *épül az eladó és a vevő között, legalább a vásárlási folyamat egyik szakaszában, de magában foglalhat más technológiákat is, mint pl. e-mail, mobil számítástechnikai eszközök (mobiltelefon, táblagép), telefonok.*

A vásárlás leegyszerűsítése

Az online kereskedelem, az internetes vásárlás előnye, hogy nem kell hozzá a boltba elmenni, nincs sorban állás, alaposan végiggondolhatjuk mit szeretnénk vásárolni, melyik termék lenne igazán megfelelő, nincs nyitva tartási idő, olcsóbban vásárolhatunk stb. Ezzel szemben természetesen hátránya is van az internetes vásárlásnak, nem tudjuk a terméket kipróbálni, megfogni, megtapintani, nehézkesebb a garancia, a csere érvényesítése. Természetesen megoldás lehet, ha fel-, illetve kipróbáljuk üzletben az árut, majd a tapasztalatok alapján az interneten megvásároljuk.

Vásárlás előtti tanácsok:

Csak olyan webhelyről vásároljunk, amit előzetesen leellenőriztünk, utána olvastunk mások véleményeinek, esetleg rákerestünk neten, nincs-e rajta a nem javasolt online boltok listáján. Gyakorlati tapasztalat, hogy a nagyobb forgalmat bonyolító, ismertebb webáruházakban jobban megbízhatunk.

Gyakorlat:
Keressünk rá különböző webáruházakról szóló véleményekre, a fórumokban lapozgatva megtalálhatjuk a pozitív vagy negatív jelzéseket. Pl:

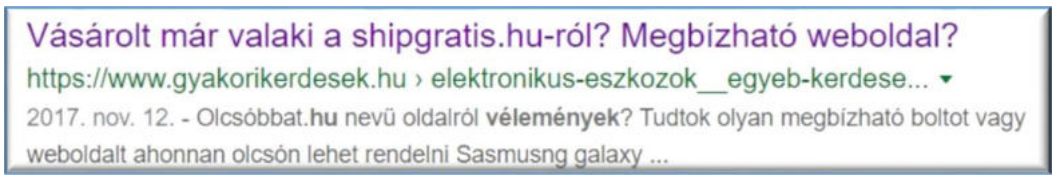

A vásárlás a termék kiválasztásával kezdődik, amit a rendelés követ. Itt általában választhatunk, hogy regisztrálunk-e vagy sem az adott oldalra. A regisztrálás mellett szól, hogy könnyebben követhetjük nyomon a rendelésünk kiszállítását, egyszerűbben kereshetünk vissza előző megrendeléseink között, illetve a garancia, a vásárlástól való elállás is könnyebb, ha regisztrált vásárlók vagyunk az adott webáruházban. Persze jobb, ha adataink minél kevesebb oldalon kerülnek megadásra, mérlegelni kell.

https://www.digitalhungary.hu/e-kereskedelem/Jol-gondold-meg-hogy-hol-vasarolsz/6053/

A megrendelő és a szállítási adatok megadása után jutunk a fizetéshez, ami lehet előre utalás, lehet online bankkártyás fizetés, utánvétes készpénzes, vagy bankkártyás fizetés is.

Ha megbízunk az online áruházban - hisz régóta itt vásárolunk, - lehet előre utalni a kívánt összeget, ez néhány esetben még kedvezménnyel is jár. Bankkártyás online fizetés esetén a szolgáltató megbízhatóságát ismételten fontos ellenőrizni, ha nem vagyunk teljesen biztosak ebben, akkor érdemes lehet virtuális bankkártyát használni, melynek számlájára mindig csak az éppen aktuálisan esedékes összeget helyezzük el.

A megrendelt áru átvételekor a szerződésben szereplő módon érdemes ellenőrizni a küldemény sértetlenségét, használhatóságát. Amennyiben a futárszolgálat csak a csomagolás sértetlenségéért felel, akkor felesleges a futár marasztalása az áru kicsomagolásáig, esetleges kipróbálásáig, ha ennél több lehetőséget ad a webáruház, akkor bizony valóban nézzük át a csomagot, hogy hiánytalan és sértetlen, illetve működőképes-e a termék. Panasz esetén vetessünk fel jegyzőkönyvet, amit majd csatolhatunk a webáruháznak küldendő e-mailhez.

Elállás a vásárlástól

Az online kereskedés létrejöttével egy új fogalom is kialakult, az elállás joga. Amikor annak idején a boltban, kereskedésben, piacon stb. megnéztük, megtapogattuk, felpróbáltuk a vágyott terméket, akkor a vásárlás után meggondolni magunkat igencsak nehézkes volt. Természetesen az eladó dönthetett úgy, hogy visszaveszi a sértetlen (kicsi, nagy, nem tetszik a színe...) terméket, de helyette pénzt nem, inkább csak másik árut választhattunk. (A garanciális panaszok persze más megítélés alá esnek.)

Online vásárláskor viszont az Európai Unióban megillet bennünket az elállás joga, vagyis a termék kézhezvételétől számított 14 napon belül meggondolhatjuk magunkat, és - persze sértetlen állapotban - visszaküldhetjük az eladónak a terméket, mindenféle indoklás nélkül, visszakérve a termék árát, és annak kiszállítási költségét. A megbízható webáruházak kiválasztása, és a tudatos vásárlási magatartás érdekében a vevőknek minél több információval kell rendelkezniük az online kereskedelem világáról. Ehhez ad támogatást a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság weboldala: a

http://mintawebaruhaz.fogyasztovedelem.kormany.hu/hu/#

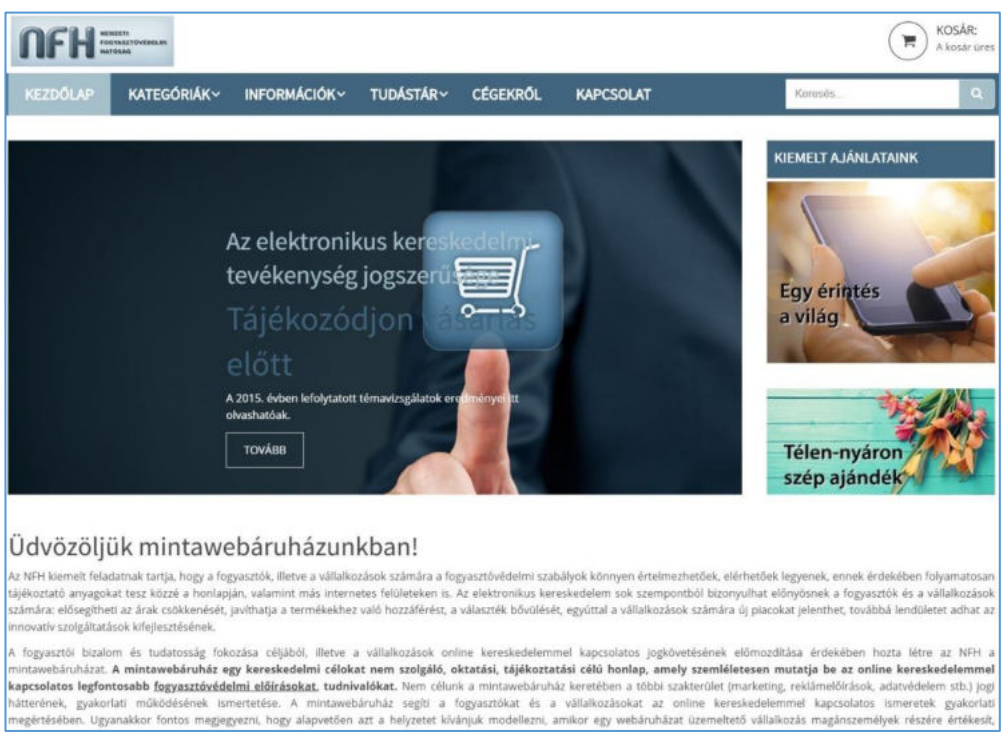

A megbízhatóság érdekében a kutakodást egyéb weboldalak is segíthetik, ilyen például a kormány által működtetett **Súlyos jogsértést elkövető webáruházak adatbázisa** a http://jogsertowebaruhazak.kormany.hu/

Szerencsére nemcsak negatív, hanem pozitív példák is akadnak, így szintén a fogyasztóvédelem honlapjáról elérhető a jogkövető vállalkozások listája is: http://fogyasztovedelem.kormany.hu/pozitiv-lista.

Az interneten történő tudatos vásárlási szokások kialakításához pedig az alábbi fogyasztóvédelmi oldal adhat segítséget:
Hasznos tanácsok fogyasztóknak.

Nemcsak állami, hanem magánoldalról is akadnak próbálkozások az e-kereskedelem működésének javítására, ilyen pl. a „**kosárérték** – e-kereskedelmi magazin" is.

kosárérték
E-kereskedelmi magazin

Vásárlás az Európai Unión kívüli országból

Vám és ÁFA

Az interneten rendelt áru gyakran nem abból az országból érkezik, ahol a webáruház működik, ha pedig a postára adás az Európai Unión kívülről történik, akkor vám- és áfakötelezettségi eljárás kell, hogy induljon. Az EU-n kívülről érkező áru 22 euró értékig vám- és adómentes, 22 és 150 euró között vámmentes, de általános forgalmi adó fizetési kötelezettség keletkezik, 150 eurós érték felett pedig vámot és ÁFA-t is kell fizetni.

Speciális szabályok

Speciális szabályok vonatkoznak néhány termékkörre, ezeket érdemes áttekinteni mielőtt megrendelnénk őket. Ilyenek a(z):

- Élelmiszerek (EU-n kívüli behozatal esetén),
- Gyógyszerek,
- Haditechnikai termékek,
- Közbiztonságra különösen veszélyes eszközök,
- Pirotechnikai termékek,
- Vadásztrófeák,
- Veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok.

További hasznos információk találhatók NAV **Internetes vásárlás** című kiadványában:

https://www.nav.gov.hu/nav/kiadvanyok/internetes_vasarlas

X. Online álláskeresés

Munkakeresés támogatása

Abból, hogy életünk egy nagy fejezete lezárult, elértük a nyugdíjas kort, nem következik egyértelműen, hogy a munka világából teljesen ki kell lépnünk. Az azonban könnyen megeshet, hogy addigi munkakörünktől erősen különböző feladatot találunk magunknak. Ahhoz, hogy nagyobb eséllyel jelenjünk meg a munkaerőpiacon, érdemes egy kicsit megismerni az online álláskeresés világát.

Ha beütjük a keresőbe a nyugdíjas és az álláskeresés szavakat, jelentős mennyiségű ajánlattal találkozunk. Érdemes lehet a keresést pontosítani, megadni, hogy egész állást, félállást, esetleg otthonról is végezhető távmunkát szeretnénk találni.

Az álláskereséshez hozzátartozik a jól megírt önéletrajz is, ami nagyban növelheti a kívánt állás elnyerésének lehetőségét. Ráadásul életkoruknál fogva jellemzően komoly tapasztalatot szerezhettünk eddigi munkáink során, amit érdemes kihasználni.

Az interneten rengeteg életrajzi sablon közül választhatunk, de ne vesszünk el a részletekben, és ne felejtsük ki a ránk jellemző, fontos adatokat.

Egy jól összeállított önéletrajznak része kell legyen:

- Tanulmányok (mind az iskolai rendszerű, mind pedig a szakmai továbbképzéseken szerzett tudást írjuk be).
- Szakmai tapasztalat (érdemes a cégneveket is felsorolni, ahol eddig dolgoztunk, és természetesen a feladatköröket is).
- Nyelvismeret (nem csak a nyelvvizsgákat érdemes beírni, hanem a gyakorlatban, önállóan megszerzett nyelvismeretet is, hisz az állás megszerzésében úgyis a valódi tudás lesz a mérvadó)
- Egyéb képzettségeinket is jelöljük meg, pl. jogosítvány, számítógépes ismeretek.

Álláskereső oldalak

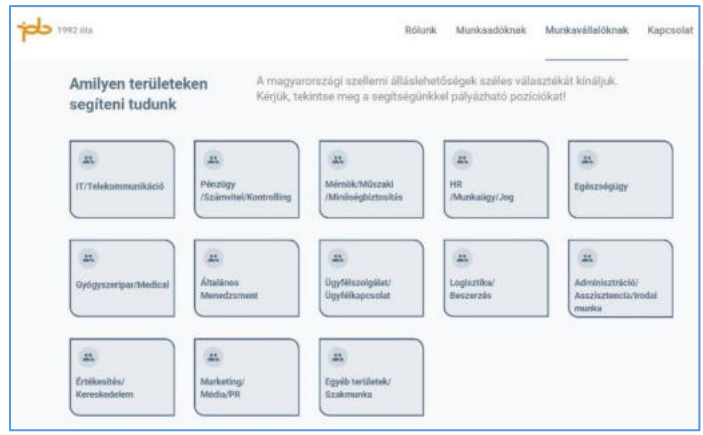

Ha kitartóan és valóban komolyan gondoljuk az álláskeresést, akkor regisztrálhatunk a hirdetési oldalakra, fel is tölthetjük a profilunkat, így visszafelé is működik a dolog, az állást kínálók felől is érkezhetnek ajánlatok a megadott e-mail címünkre. Ilyen oldal is sok létezik, pl. www.job.hu, www.profession.hu, jobline.hu, www.jobinfo.hu, és természetesen ebben a témakörben is létezik gyűjteményes oldal, ahol egy helyen sok-sok hasonló témájú weboldal címe megtalálható: startlap - https://allas.lap.hu/

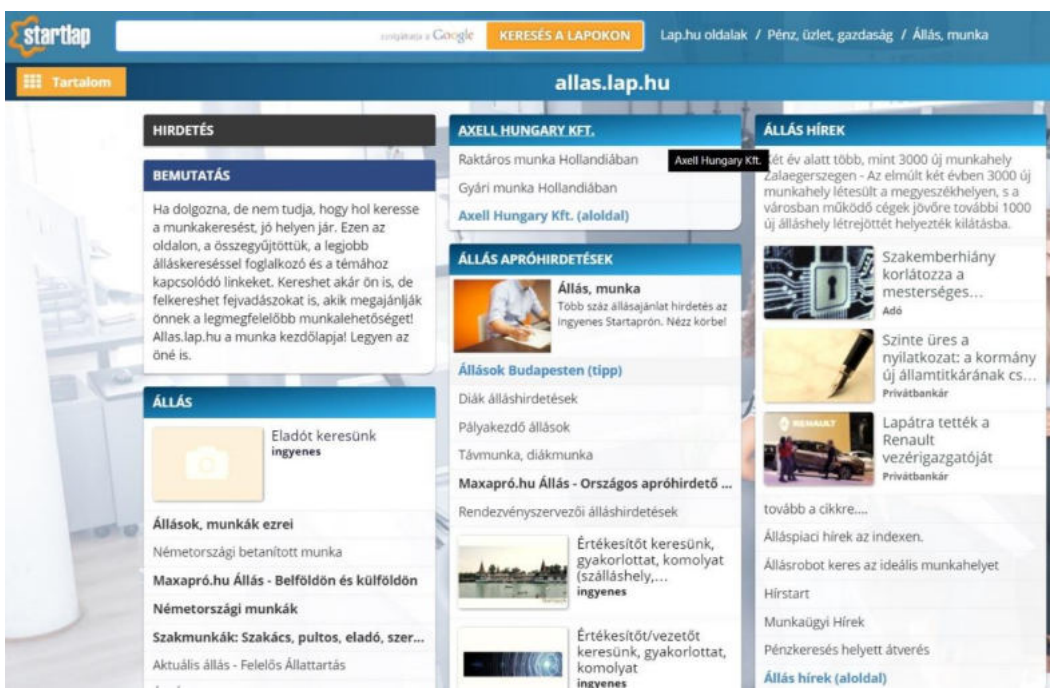

Az otthonról végezhető (távmunka) mára szintén átalakult, rengeteg olyan hirdetéssel találkozhatunk, ahol a feladat szintén az eladás, a reklám. Ezek mellett persze lehet hagyományos távmunkát is találni, mint pl. a varrás, összeszerelés, ügyelet.

XI. Lakossági, szociális pályázatok

Terveink, elképzeléseink megvalósításához gyakran minden egyéb rendelkezésre áll (terv, megvalósítók, eszközök), „csak” az anyagi forrás megléte hiányzik. A hazai és uniós pályázatok rendszere igen komoly részt képvisel az előbb említett tervek megvalósításának támogatásában. Igen gyakran nemcsak kiegészítő lehetőség a fejlesztésre a pályázatírás, hanem az egyetlen járható út.

Így természetesen fontos, hogy lehetőség szerint rendszeresen kapjunk információt a lakóhelyünket, házunkat, lakásunkat, illetve a munkánkhoz, életünkhöz kapcsolódó pályázatokról.

A támogatások lehetnek a teljes beruházást finanszírozó, illetve részfinanszírozású, valamely arányban a költségeket megosztó pályázatok. A kiírók is rendkívül sokfélék lehetnek, így találunk EU-s, hazai állami, önkormányzati, illetve cégek, mecénások által meghirdetett pályázatokat is. Az ebben való eligazodást segítheti a pályázati oldalak rendszeres figyelése, illetve a tematikus pályázatfigyelő oldalak látogatása.

Pályázatot írni, illetve megfelelni minden szempontnak nem könnyű. Érdemes lehet összeállni, lakóközösségeknek közösen pályázni, illetve a pályázatírással, beadással foglakozó vállalkozások is segíthetnek a feladat megoldásában.

Az európai uniós fejlesztési források elosztásának fontos részét képezik a pályázatok. A https://www.szechenyi2020.hu oldalon folyamatosan olvashatunk az elért eredményekről, a kiírt pályázatokról.

Széchenyi 2020

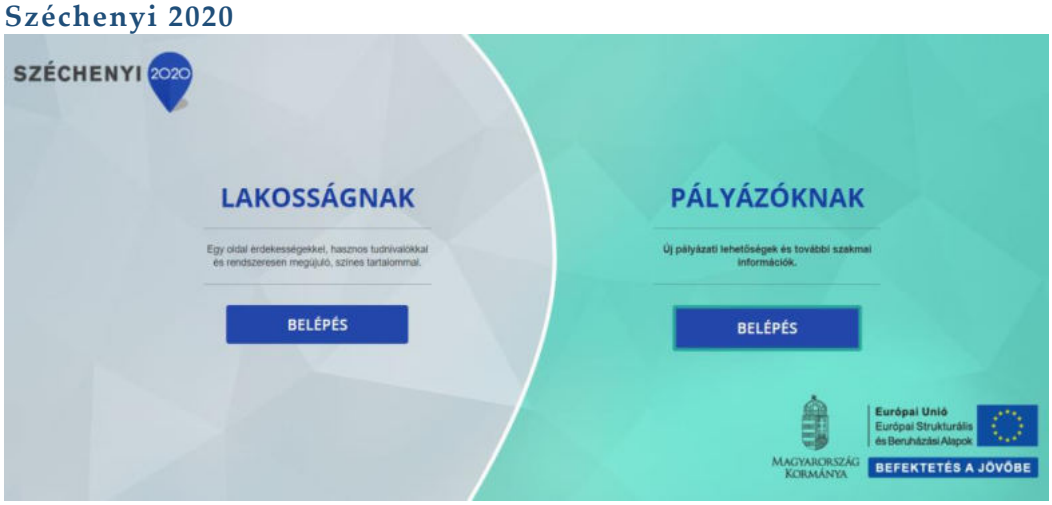

Az alábbiakban néhány pályázatfigyelő illetve állami pályázati oldal listája látható, aktuálisan a 2019 októberi állapot:

Általános pályázatfigyelő oldalak:

http://www.pafi.hu/

pafi.hu
PÁLYÁZATFIGYELŐ

https://palyazatmenedzser.hu/cimke/szocialis-palyazatok/

PályázatMenedzser
Aktuális pályázatok, pályázati hírek 2019

https://palyazatok.org/category/szocialis-palyazatok/

BEMUTATKOZÁS

PÁLYÁZATOK.ORG
pályázatok - pályázati figyelő - pályázati információk

A pályázatok.org elektronikus formában megjelenő pályázatokat és pályázati információkat közlő portál. Célja a hazai és nemzetközi pályázatok, bemutatása, a pályázati információk, pályázati eredmények és érdekességek megismertetése a leendő pályázókkal, a pályázatfigyelőkkel. Hazai és uniós pályázatok, projektek, támogatások egy helyen: http://palyazatok.org.

A http://palyazatok.org csapata pályázati- és projekt tanácsadással, projektmenedzsmenttel foglalkozik, fő profilja **kulturális örökségi-, és turisztikai projektek** tervezése.

Abban az esetben ha pályázatírással, projektmenedzsmenttel kapcsolatos ajánlatot szeretne kérni, keresse munkatársunkat:

E-mail: info@palyazatok.org

Néhány aktuális, szociális jellegű pályázat:

Forrásfigyelő.hu
http://forrasfigyelo.hu/palyazat/szoci%E1lis/osszes

Pályázati Hírek – Otthon melege program (20190920)
https://www.palyazatihirek.eu/energiatakarekossag/4196-othon-melege-program-tarsashazak-futeskorszerusitese

Erzsébet program – üdülési pályázat nyugdíjasoknak

http://www.erzsebetprogram.hu/hu/nyugdijasok-palyazhatnak-kedvezmenyes-udulesre-november-29-ig

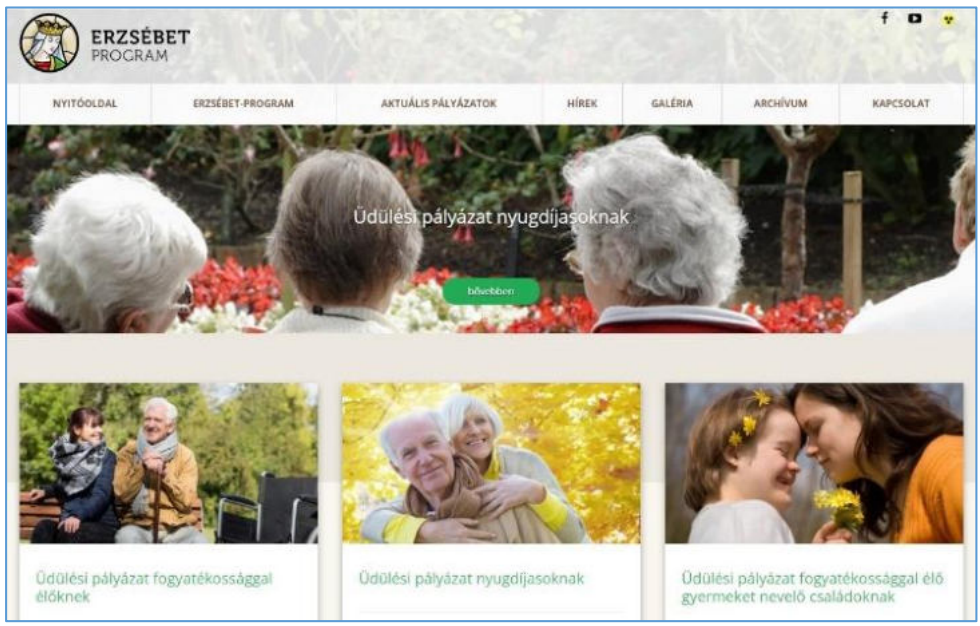

PALYAZAT.gov.hu

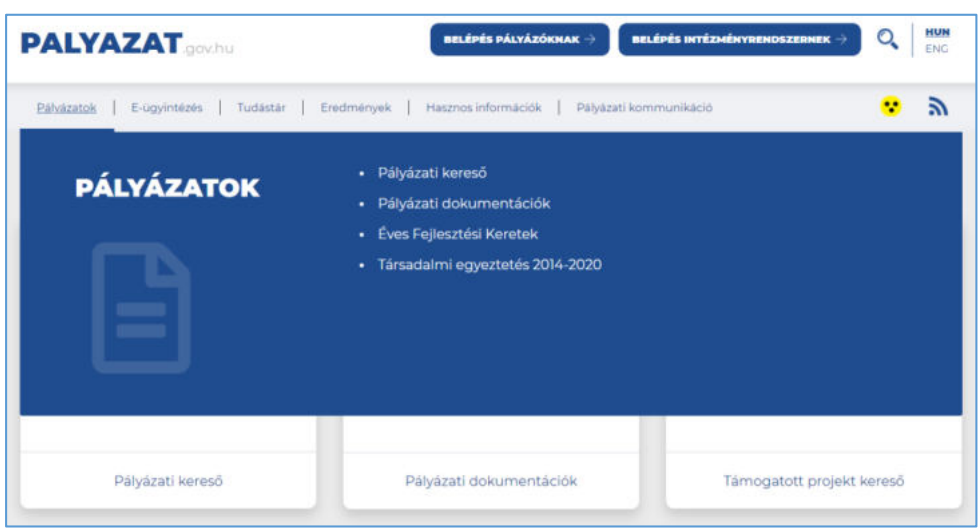

XII. Médiafogyasztási lehetőségek

Digitális média

A számítógép és vele együtt az internet világa nagyon gyorsan felfedezte a szórakoztatás lehetőségét is. Rengeteg tartalomszolgáltató kínál számunkra érdekes, akár a televízióval, rádióval vetekedő szintű műsort, „online” tartalmat. E szolgáltatókat, szolgáltatásaikat áttekinteni szinte lehetetlen, inkább csak arra szorítkozunk, hogy néhány elemét e szektornak felvillantsuk, a felhasználó gyakorlatot szerezve úgyis kialakítja a saját érdeklődésének megfelelő kedvencek listáját.
Annyit azonban általánosságban meg kell jegyezni, hogy az érdeklődés felkeltésének, illetve a rosszindulatú tartalmak minél nagyobb körben való terjesztésének érdekében minden eszközt bevetnek ellenünk, igencsak résen kell lenni, hogy ne legyünk sem mi (az adataink), sem a gépeink (vírusok, „zombi gépek”) áldozatok. Érdemes kerülni az ismeretlen, egzotikus oldalakat, óriási hiba lehet a felugró ablakokra való olvasatlan kattintás, a víruskereső alkalmazások nélküli böngészés.

Videó megosztó oldalak

A filmvilág, az amatőr filmezés irgalmatlan mennyiségű mozgóképet állított elő az elmúlt alig száz év alatt. E termés folyamatosan, hol legálisan, hol illegálisan felkerül az internetre. A filmek a moziban való megjelenéssel szinte egyidőben elérhetők a neten, úgynevezett letöltő oldalakon, illetve online videómegosztó portálokon.
A leghíresebb oldal ezek közül a **Youtube**, ahova a sok százmillió felhasználó tölti fel a saját, vagy mások által készített videókat. A cég a mesterséges intelligenciát alkalmazva, igyekszik kiszűrni a nem legális tartalmakat, vagy legalább a reklámbevételből a licence tulajdonosát honorálni. A videókat a felhasználók értékelhetik, saját listákba rendezhetik, véleményezhetik, és tartalmuk alapján kifogásolhatják is. A percenként több száz órányi folyamatos feltöltés eredményeképp a nézőszám is elképesztő, az internetet rendszeresen használók zöme bizonyosan **Youtube** használó is.

Online televíziós tartalmak

A televíziózás is átalakulóban van, egyre több műsor az adás ideje alatt online tartalommal is kiegészül. A szolgáltatók internetes oldalán pedig a már leadott programok több-kevesebb ideig később is visszanézhetők. Emellett egyre gyakrabbak a szavazós adások is, ahol a nézők interneten keresztül nyilváníthatnak véleményt, szavazataikkal akár a műsor menetét is tudják befolyásolni.
A fejlődés tendenciái alapján valószínűleg eljutunk oda, hogy a rádióhullámon szórt televíziós adások és az internetes online műsorok fejlődése egy pontban ér össze, megvalósul a teljesen interaktív, a néző által egyéni igény alapján összeállított program. A fiatalabb generációk már alig nézik a hagyományos televíziós műsorokat, számukra az online, „akkor kezdődik amikor én akarom" stílusú szórakoztatás a megfelelő. Persze a jogdíjakra, licenszekre is figyelemmel kell lenni, a jogtalanul letöltött filmek, zenék nem aratnak osztatlan sikert a tartalomgyártók körében, a megoldást az előfizetéses szolgáltatások elterjedése hozhat.
Ismertebb magyar videós oldalak:

- Indavideo
- Hellovideo

Kereskedelmi televíziók saját oldalai, ahol (általában bejelentkezés után) néhány napig visszanézhetők az adások:

- TV2
- Super TV2
- RTL MOST

Sorozatok

A sorozatok kedvelői számára is sok WEB-oldal kínál tartalmakat, segítségükkel kedvenc sorozatunk egy-egy elmulasztott részét is könnyen megtekinthetjük.

Néhány ilyen oldal:

- Sorozatbarát,
- Online filmek.me.

Az online filmnézés fizetős szolgáltatásai közül is több szolgáltató működik hazánkban, ilyen a Netflix vagy a HBO GO

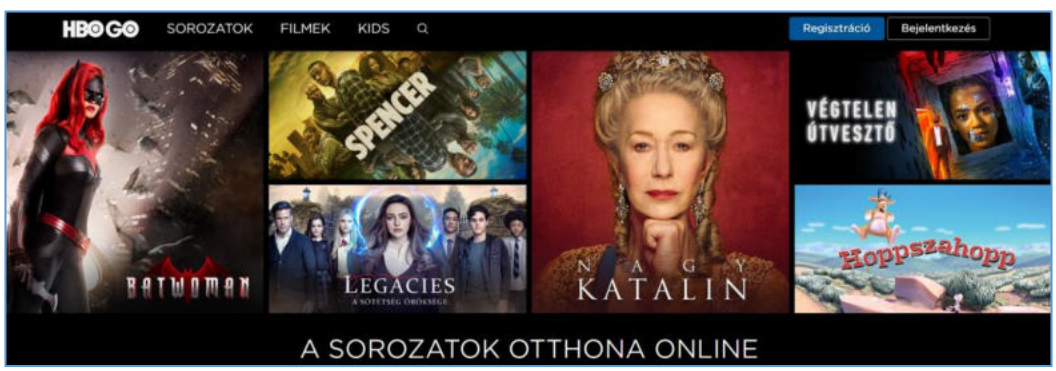

Internetes rádiók

A rádióadások tekintetében még összetettebb a kép, hiszen a használható sávok számánál jóval több rádióadó létezik, így egy-egy adó hol az éterben, hol „kábelen” sugározza műsorát. Ilyen módon a helyi adók is jóval nagyobb térség, akár másik ország, földrész hallgatóihoz is eljuttathatják programjukat.

Néhán online (is) hallgatható rádióadó:

- Kossuth Rádió,
- Petőfi Rádió,
- Rádió1.

Nemcsak konkrét adókat találunk a neten, hanem online gyűjteményes oldalakat is, ahol akár nyelv, akár tematika szerint csoportosított listákban válogathatunk.
Ilyen pl:
MyOnlineRadio

Onlineradiok.com.

Gyakorlat:
A filmnézéshez, zenehallgatáshoz elengedhetetlen a számítógép megszólaltatása, mutassunk be a vezetékes és vezeték nélküli (buetooth) hangszórókat, fejhallgatókat, keressünk tartalmakat videómegosztó portálokon, próbáljunk ki letöltő programokat.

Zene streamelők

Inkább a fiatalok körében népszerű szolgáltatás az online zenehallgatás. Ennek talán legismertebb szolgáltatója a **Youtube Music Premium**, ahol előfizetés ellenében hihetetlen mennyiségű, sok tízmillió dal közül válogathatunk. Jónéhány szolgáltató van jelen ezen a piacon, ahol ingyen általában csak reklámokkal együtt, esetleg csak véletlenszerű lejátszási módban hallgathatunk zenét. Ismertebb stream szolgálatók: **Spotify, Deezer, Apple Music, Tidal.**

Érdeklődési kör, hobbi (pl. közösségi oldalak, szakmai közösségek)

Az internet, ahogy azt már többször megfogalmaztuk, tudásszomjunk kielégítésére óriási lehetőségekkel szolgál, tudatos használattal, a jól megválasztott közösségi oldalak olvasgatásával nagyon jó szolgálatot tehet bármilyen hobbi, érdeklődési kör esetén.
Számtalan oldalon találkozhatunk kedvenc időtöltésünk művelőivel, kérhetünk ötleteket, tanácsokat egy-egy felmerülő probléma esetén, illetve akár magunk is tanácsadóvá válhatunk az általunk jól ismert területeken.
Az ilyen típusú oldalak keresésére jó megoldás a **Startlap hobbi** gyűjtő oldala a https://hobbi.lap.hu. Kreatív ötletek keresésére, lakásunk egyedibbé tételére ajánlott oldal a **Meska** (https://www.meska.hu), illetve a **kreatív.lap,** a kézműves és a mai modern hobbi technikákat bemutató, dekorációs és ajándék készítési ötleteket és azok megvalósításának leírásait tartalmazó honlapok gyűjteménye.

Főző oldalak

A nagyanyák receptjei lassan megkopnak. Egyre kíváncsibbak vagyunk mások főzési ötleteire, más népek ételeire. Ebben is segít az internet, se szeri se száma a kreatív főző és recept oldalaknak. Nemcsak szöveges, hanem videós segítséget is kaphatunk egy-egy étel elkészítésének kapcsán.
Ismertebb oldalak a **Mindmegette.hu** http://www.mindmegette.hu/, a **Nosalty** (https://www.nosalty.hu/), illetve a híresebb magyar és külföldi séfek oldalai, blogjai, pl.: **Stahl Judit** - http://stahl.hu/ vagy az **Egy szakács naplója** https://egy-szakacsnaploja.blog.hu/.

Társkeresés (randi oldalak, chatszobák);

A kapcsolatok keresése, az ismerkedés sem szorítkozik ma már a napi- és hetilapok társkereső rovataira, ebben is segítségünkre lehet az internet. A már említett közösségi oldalak mellet (pl. Facebook) regisztrálhatunk a valóban a társkeresést támogató honlapokra is, ahol nem, lakóhely, kor, érdeklődési kör és még számtalan szempont szerint kereshetünk a többi regisztrált felhasználót tartalmazó adatbázisban. Az ebben a témában ismertebb webhelyek közül néhány:
Elittárs https://tarskereso.elittars.hu,
Be2 https://www.be2.hu,
Singles50 https://www.singles50.hu.
Természetesen itt is érvényes az internetes világ általános szabálya, bármit is olvassunk a világhálón, azt legalább a józan ész szűrőjén keresztül vizsgálva fogadjuk el.

Mellékletek

Ajánlott WEB-oldalak jegyzéke

Digitális ügyintézés, E Magyarország

https://magyarorszag.hu
https://ugyfelkapu.magyarorszag.hu
https://e-egeszsegugy.gov.hu
https://www.eeszt.gov.hu/hu/nyito-oldal
https://e-egeszsegugy.gov.hu/e-recept
https://e-egeszsegugy.gov.hu/onrendelkezes
https://e-egeszsegugy.gov.hu/eeszt
https://www.ogyei.gov.hu/nyitooldal
http://hazipatika.hu
http://nav.gov.hu/

Pályázati honlapok

https://www.szechenyi2020.hu
https://www.palyazat.gov.hu/
http://www.kormany.hu/hu/nemzeti-fejlesztesi-miniszterium
https://www.emi.hu/EMI/web.nsf/Pub/index.html

Lakossági pályázatok

- Palyazatok.org: http://palyazatok.org/
- Erzsébet-program: http://www.erzsebetprogram.hu

Álláskeresés:

- Nemzeti foglalkoztatási szolgálat: http://gyor-moson-sopron.munka.hu/
- munka.lap.hu: https://munka.lap.hu/
- tavmunka.lap.hu: https://tavmunka.lap.hu/

E-kereskedelem

Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság
http://mintawebaruhaz.fogyasztovedelem.kormany.hu/hu/#
ALZA: https://www.alza.hu
AQUA: https://www.aqua.hu
Bookline: https://bookline.hu
EDIGITAL: http://edigital.hu
Emag: https://www.emag.hu

Használtautó.hu: https://www.hasznaltauto.hu
IPON: https://ipon.hu
MALL.HU: https://www.mall.hu
MediaMarkt: https://www.mediamarkt.hu
Tchibo: https://www.tchibo.hu
TESCO: http://tesco.hu
220volt.hu: https://www.220volt.hu

Játék Shop

https://www.gyerekjatekok.hu/
https://www.jatekshop.eu

Hasznos oldalak, Technikai megoldások:

Apróhirdetések: https://apro.lap.hu/
Társkeresés: https://tarskereso.lap.hu/
Internetes rádiók: https://www.onlineradiok.com/
Online televíziók: https://tv.lap.hu/
Általános információ: http://hasznosoldalak.com
Biztonság, kényelem, praktikák: https://techwok.hu/
Biztonsági információk: https://biztonsagportal.hu
Digitális család: https://www.digitaliscsalad.hu/biztonsag
Képmegosztó: http://www.flickr.com,
Közösségi hálózatok: www.facebook.com
Keresés: www.google.com, vagy www.bing.com
Videó megosztó: www.youtube.com, vagy https://indavideo.hu
WiFi: A Wi-Fi hálózat jelszavának megkeresése

Mobilszolgáltatók:

Telekom: https://www.telekom.hu
Telenor: https://www.telenor.hu
Vodafone: https://www.vodafone.hu

Ingyenes szoftver linkek

ORIGO Szoftverbázis

http://www.szoftverbazis.hu/

PRIM online

http://letoltes.prim.hu/

Letöltőközpont.hu

http://letoltokozpont.hu/

Játékoldalak

Gyerekjátékok Online
https://gyerek.jatek-online.hu

Startlapjátékok.hu
https://www.startlapjatekok.hu/kategoriak/gyerek_jatekok/

Játékstart.com
https://www.jatekstart.com/

Képek forrása: PixaBay

Kisfilmek listája

1. Eszközök bemutatása, ergonómia, kábel. wifi
2. A hálózati eszközök beállítása, kapcsolatok létrehozása
3. WiFi csatlakozás beállítása, laptop, mobiltelefon (android, IOS)
4. E-mail fiók létrehozása, e-mail küldése, fogadása, mellékletek,
5. Chat indítása (Messenger, Skype)
6. Navigáció használata (Waze, Google Maps)
7. E-Magyarország, E-ügyintézés
8. E-recept
9. Online vásárlás